

บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง การเขียนเพื่อการสื่อสาร โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการทบทวนพื้นฐาน แนวคิด หรือทฤษฎีที่นำมาอ้างอิง โดยทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- 2.1 การเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์
- 2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 2.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 2.4 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.5 หลักการหาคุณภาพของบทเรียน
- 2.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.7 การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์

2.1.1 การจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

2.1.1.1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ต (Internet) มาจากคำว่า Inter Connection Network หมายถึงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีขนาดใหญ่ที่สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วโลกมีการใช้คอมพิวเตอร์เชื่อมโยงถึงกันเปรียบเสมือนใยแมงมุมโดยใช้โปรโตคอล (Protocol) ที่เป็นมาตรฐานในการรับส่งข้อมูลภาพเสียง ที่มีชื่อว่าทีซีพี/ไอพี (TCP/IP: Transmission Control Protocol / Internet Protocol) ซึ่งสามารถเลือกเส้นทางในการติดต่อได้หลายๆ เส้นทาง การเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นการใช้เว็บในการจัดการเรียนการสอนมีผู้ที่ให้ความหมายไว้ดังนี้

ใจทิพย์ ณ สงขลา [8] กล่าวว่า การเรียนการสอนผ่านเครือข่าย (Web-based Instruction) หมายถึง การผนวกคุณสมบัติไฮเปอร์มีเดียเข้ากับคุณสมบัติของเครือข่ายเว็ลด์ไวด์เว็บเพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ในมิติที่ไม่มีขอบเขตจำกัดด้วยระยะทางและเวลาที่แตกต่างกันของผู้เรียน

ชนิษฐา ศรีสุทธิศิลป์ [9] ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ได้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองหาแหล่งความรู้ต่างๆทั้งที่เป็นห้องเรียนชุมชนและที่บ้านโดยเป็นการรวมกันระหว่างทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์โดยอาศัยความสามารถของระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในการสร้างความรู้ (Knowledge Constructor) เพื่อช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นมีทักษะในการเลือกรับข้อมูลวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ถนอมพร เลาหจรัสแสง [10] กล่าวว่า การเรียนการสอนบนเครือข่ายเป็นการจัดการเรียนการสอนผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้ประโยชน์จากบริการบนเครือข่ายที่มีชื่อว่าเวิลด์ไวด์เว็บ (World Wide Web) ซึ่งมีข้อได้เปรียบคือผู้เรียนสามารถเข้าเรียนได้ในเวลาและสถานที่ๆ สะดวกแก่ผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถเข้าถึงคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้โดยไม่จำเป็นต้องเข้าชั้นเรียนในเวลาเรียนที่กำหนดเท่านั้นซึ่งผู้สอนสามารถทำได้ในลักษณะการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยไม่ต้องมีการเข้าชั้นเรียนการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ส่วนใหญ่ในขณะที่ยังมีการนัดหมายเข้าชั้นเรียนบ้างหรือการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์เพื่อเสริมการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติก็ได้

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ [11] กล่าวว่า การเรียนการสอนบนเครือข่ายว่าเป็นการนำเสนอโปรแกรมบทเรียนบนเว็บเพจโดยนำเสนอผ่านบริการเวิลด์ไวด์เว็บในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งผู้ออกแบบและสร้างโปรแกรมการสอนผ่านเว็บจะต้องคำนึงถึงความสามารถและบริการที่หลากหลายของอินเทอร์เน็ตและนำคุณสมบัติเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนให้มากที่สุด

ถ้าหากพิจารณาความหมายของการจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายโดยรวมหมายถึง การใช้สื่อหลากหลายที่อาศัยประโยชน์จากคุณลักษณะและทรัพยากรของอินเทอร์เน็ตและเวิลด์ไวด์เว็บในการออกแบบวางแผนเพื่อการเรียนการสอนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายเป็นเครือข่ายที่สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา นอกจากนี้ยังมีการใช้คำอีกมากมายที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนบนเครือข่ายซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความ ดังนี้

สราวุธ เรืองสวัสดิ์ [12] ได้ให้ความหมายของ WBI ว่าเป็นการสอนผ่านเว็บไซต์โดยใช้คุณลักษณะสำคัญที่มีอยู่ของ WWW ในการสร้างรูปแบบหรือสถานการณ์จำลองสิ่งแวดล้อมเสมือนของห้องเรียนเพื่อที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

อรอนตร ช้อนบุญ [13] ได้กล่าวถึงการเรียนรู้การสอนผ่านเว็บว่าการเรียนการสอนผ่านเว็บเป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบ Web Knowledge Based Online เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเป็นการจัดสภาพการณ์การเรียนการสอนโดยนำเสนอผ่านเว็ลด์ไวด์เว็บในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยผู้เรียนสามารถเข้ามาศึกษาเนื้อหาวิชาเรียนได้อย่างไม่จำกัดเวลาไม่จำกัดสถานที่ไม่มีพรมแดนกีดขวางและสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนด้วยกันอาจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญรวมทั้งฐานข้อมูลความรู้และยังสามารถรับส่งข้อมูลการศึกษา (Electronic Education Data) ได้อย่างหลากหลายและทันทั่วถึง

ศิวกร แก้วรัตน์ [14] กล่าวว่า การเรียนการสอนผ่านเว็บเป็นการใช้โปรแกรมสื่อหลายมิติที่อาศัยประโยชน์จากคุณลักษณะและทรัพยากรของอินเทอร์เน็ตและเครื่องมือต่างๆ ของเว็ลด์ไวด์เว็บมาออกแบบเป็นเว็บเพื่อการเรียนการสอนสนับสนุนการเรียนการสอนแบบการสร้าง โครงสร้างความรู้ (Constructivism) และการเรียนแบบร่วมมือ (Collaboration) โดยมีลักษณะที่ผู้เรียนผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กันโดยผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์

2.1.1.2 การออกแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

การเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีการนำเสนอรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่ง่ายต่อความเข้าใจ ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จึงจำเป็นต้องมีการออกแบบการเรียนการสอนตามขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

ดิลลอน (Dillon) [15] ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนในการสร้างบทเรียนที่มีลักษณะเป็นสื่อหลายมิติ (Hypermedia) ซึ่งหลักการนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบและพัฒนาเว็บเพื่อการเรียนการสอนแนวคิดดังกล่าวมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียนและเนื้อหาที่จะนำมาพัฒนาเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. วางแผนเกี่ยวกับการจัดรูปแบบโครงสร้างของเนื้อหาศึกษาคุณลักษณะของเนื้อหาที่จะนำมาใช้เป็นบทเรียนว่าควรจะนำเสนอในลักษณะใด
3. ออกแบบโครงสร้างเพื่อการเข้าถึงข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพโดยผู้ออกแบบควรศึกษาทำความเข้าใจกับโครงสร้างของบทเรียนแบบต่างๆ โดยพิจารณาจากลักษณะผู้เรียนและเนื้อหาว่าโครงสร้างลักษณะใดจะเอื้ออำนวยต่อการเข้าถึงข้อมูลของผู้เรียนได้ดีที่สุด
4. ทดสอบรูปแบบเพื่อหาข้อผิดพลาดจากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขและทดสอบซ้ำอีกครั้งจนแน่ใจว่าเป็นบทเรียนที่มีประสิทธิภาพก่อนที่จะนำไปใช้งาน

วิธีดำเนินการ 5 ขั้นตอนเพื่อการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนผ่านเว็บที่มีประสิทธิภาพ คือ

1. ทำการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนรวมทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนของผู้เรียน
2. การกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์และกิจกรรม
3. ควรเลือกเนื้อหาที่จะนำเสนอพร้อมกับหางานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องและช่วยสนับสนุนเนื้อหา
4. การวางโครงสร้างและจัดเรียงลำดับข้อมูลรวมทั้งกำหนดสารบัญเครื่องมือการเข้าสู่เนื้อหา

(Navigational Aids) โครงร่างหน้าจอและกราฟฟิกประกอบ

5. ดำเนินการสร้างเว็บไซต์โดยอาศัยแผนโครงเรื่องการออกแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีหลายขั้นตอนซึ่งในการออกแบบนั้นควรศึกษาขั้นตอนการออกแบบศึกษาเนื้อหาและผู้เรียนซึ่งต้องออกแบบให้มีความสัมพันธ์กันจึงจะช่วยให้ได้บทเรียนที่มีคุณภาพ

2.1.1.3 ประโยชน์ของการเรียนการสอนผ่านเว็บ

การเรียนการสอนผ่านเว็บเป็นการจัดการเรียนโดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งมีข้อดีและข้อเสียดังต่อไปนี้

กิดานันท์ มลิทอง [5] ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนการสอนผ่านเว็บ ดังต่อไปนี้

1. ขยายขอบเขตของการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกหนแห่งจากห้องเรียนปกติไปยังบ้านและที่ทำงาน ทำให้ไม่เสียเวลาในการเดินทาง
2. ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนรอบโลกในสถานศึกษาต่างๆที่ร่วมมือกันได้มีโอกาสได้เรียนรู้ได้พร้อมกัน
3. ผู้เรียนควบคุมการเรียนตามความต้องการและความสามารถของตนเอง
4. การสื่อสารโดยใช้อีเมล กระดานข่าว การพูดคุยสดๆทำให้การเรียนรู้มีชีวิตชีวาขึ้นกว่าเดิม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนช่วยเหลือกันในการเรียน
5. กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการสื่อสารในสังคมและก่อให้เกิดการเรียนแบบร่วมมือซึ่งที่จริงแล้วการเรียนแบบร่วมมือสามารถขยายขอบเขตจากห้องเรียนหนึ่งไปยังห้องเรียนอื่นๆ ได้ โดยการเชื่อมต่อทางอินเทอร์เน็ต
6. การเรียนด้วยสื่อหลายมิติทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนเนื้อหาได้ตามความสะดวกโดยไม่ต้องเรียงลำดับกัน
7. การเรียนการสอนผ่านเว็บเป็นวิธีการที่ดีเยี่ยมในการให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ของสถานการณ์จำลองทั้งนี้เพราะสามารถใช้กราฟิกภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหวภาพสามมิติในลักษณะที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงได้
8. ข้อมูลของหลักสูตรและเนื้อหาวิชาสามารถหาได้โดยง่าย
9. การเรียนการสอนมิให้เลือกรูปแบบประสานเวลาคือเรียนและพบกับผู้สอนเพื่อปรึกษาหรือถามปัญหาได้ในเวลาเดียวกันและแบบไม่ประสานเวลาคือเรียนจากเนื้อหาในเว็บเพจและติดต่อผู้สอนทางอีเมล

วารงคณา หอมจันทร์ [16] ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนการสอนผ่านเว็บ ดังต่อไปนี้

1. ความยืดหยุ่นและความสะดวกสบาย นักเรียนสามารถที่จะเข้าไปเรียนในหลักสูตรโดยไม่มีข้อจำกัดของเวลาและสถานที่ ลักษณะทางกายภาพของห้องเรียนมักจะมีการกำหนดตารางเวลาตายตัวแต่ถ้าหากใช้การเรียนการสอนผ่านเว็บแล้วจะลดปัญหาเรื่องของการกำหนดเวลาสถานที่และราคาค่าใช้จ่ายบางประการลงไปได้

2. ความเหมาะสมในการเรียนรู้การเรียนการสอนผ่านเว็บมีความสัมพันธ์กับความต้องการที่จะเรียนรู้และเวลานักเรียนที่เข้ามาเรียนจะได้รับความรู้ที่มีความสำคัญและมีประโยชน์หากผู้ออกแบบการเรียนการสอนได้เพิ่มแรงจูงใจและการระลึกถึงความรู้ได้สิ่งนี้จะเป็นสิ่งสำคัญเพราะผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตหากผู้เรียนประสงค์ที่จะเรียนรู้

3. การควบคุมผู้เรียนการควบคุมสำหรับการยอมรับของประสบการณ์การสอนที่ผ่านมาของครูผู้สอนที่มีนักเรียนในชั้นเรียนแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บนักเรียนมีความตั้งใจสนใจในเนื้อหาการเปลี่ยนแปลงของเนื้อหาขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. รูปแบบมัลติมีเดียเวิลด์ไวด์เว็บจะมีการนำเสนอเนื้อหาของหลักสูตรโดยใช้สื่อมัลติมีเดียที่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นข้อความเสียงวิดิทัศน์และการสื่อสารในเวลาเดียวกันผู้เรียนและผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบการนำเสนอได้ตามความยืดหยุ่นของเวิลด์ไวด์เว็บเพื่อให้งานการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

5. แหล่งทรัพยากรข้อมูลตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรข้อมูลมี 2 ตัวแปรคือจำนวนและความหลากหลายของเนื้อหาที่มีอยู่ในเว็บข้อมูลสามารถได้มาจากหลายๆ แหล่ง เช่น การศึกษาธุรกิจหรือรัฐบาล ฯลฯ จากทั่วทุกมุมโลกเว็บถือได้ว่าเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่และเป็นที่เก็บข้อมูลได้หลากหลายชนิดผู้ออกแบบการเรียนการสอนจะต้องออกแบบให้ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งทรัพยากรซึ่งไม่ได้มีอยู่ในชั้นเรียนแบบดั้งเดิมตัวแปรที่สองคือข้อความหลายมิติการเชื่อมโยงไปยังที่ต่งอื่นโดยอาศัยข้อความหลายมิติซึ่งเข้าไปค้นหาได้อย่างง่ายดายกว่าการค้นหาข้อมูลในชั้นเรียนแบบเดิม

6. ความทันสมัยเนื้อหาที่ใช้เรียนแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บสามารถปรับปรุงให้ทันสมัยได้อย่างง่ายดายแหล่งทรัพยากรอื่นๆ ที่มีอยู่บนเว็บนี้สามารถจะเสนอข้อมูลที่มีความทันสมัยให้แก่ผู้เรียนประโยชน์ที่ได้รับจะสามารถนำมาประยุกต์เข้ากับหลักสูตรให้ทันสมัยตลอดเวลา

7. ความสามารถในการประชาสัมพันธ์เว็บให้โอกาสแก่นักเรียนที่จะเสนองานที่ได้รับมอบหมายบนเว็บได้อีกทั้งนักเรียนยังมีโอกาสที่จะมองเห็นผลงานของผู้อื่นและเพิ่มแรงจูงใจภายนอกโดยการใช้การทำงานของนักเรียนได้

8. เพิ่มทักษะทางเทคโนโลยีนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนการสอนผ่านเว็บจะได้เพิ่มพูนทักษะทางเทคโนโลยีเนื้อหาที่นักเรียนเรียนจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสมและเพิ่มแหล่งทรัพยากรต่างๆ ให้นักเรียนได้เพิ่มพูนความรู้นักเรียนจะได้รับประสบการณ์และฝึกฝนทักษะได้จากเทคโนโลยีอันหลากหลาย

2.1.2 ความรู้เบื้องต้นของระบบ e- Learning

2.1.2.1 ความหมายของe-Learning

ถนอมพร เลาหจรัสแสง [17] กล่าวว่า e-Learning หมายถึง การเรียนในลักษณะใดก็ได้ ซึ่งใช้การถ่ายทอดเนื้อหาผ่านทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต เอ็กชทราเน็ต หรือทางสัญญาณโทรทัศน์ หรือสัญญาณดาวเทียมก็ได้ ซึ่งเนื้อหาสารสนเทศอาจอยู่ในรูปแบบการเรียนที่เราคุ้นเคยกันมาพอสมควร เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer-Assisted Instruction) การสอน บนเว็บ (Web-Based Instruction) การเรียนออนไลน์ (Online Learning) การเรียนทางไกลผ่านดาวเทียมหรืออาจอยู่ในลักษณะที่ยังไม่ค่อยเป็นที่แพร่หลายนัก เช่น การเรียนจากวีดิทัศน์ตามอัธยาศัย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน คนส่วนใหญ่เมื่อกล่าวถึง e-Learning จะหมายถึงเฉพาะการเรียนเนื้อหาหรือสารสนเทศ ซึ่งออกแบบมาสำหรับการสอนหรือการอบรม ซึ่งใช้เทคโนโลยีของเว็บ (Web Technology) ในการถ่ายทอดเนื้อหาและเทคโนโลยีระบบการจัดการคอร์ส (Course Management System) ในการบริหารจัดการงานสอนด้านต่างๆ โดยผู้เรียนที่เรียนจาก e-Learning นี้สามารถศึกษาเนื้อหาในลักษณะออนไลน์ หรือจากแผ่นซีดีรอม ก็ได้ นอกจากนี้เนื้อหาสารสนเทศของ e-Learning สามารถนำเสนอโดยอาศัยเทคโนโลยี มัลติมีเดีย (Multimedia Technology) และเทคโนโลยีเชิงโต้ตอบ (Interactive Technology)

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ [18] ให้ความหมาย e-Learning ว่าเป็นการเรียนการสอนทุกชนิดที่ใช้อิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อในการเชื่อมระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนหรืออาจจะเรียกว่ากระบวนการเรียนการสอนผ่านทางเครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เครื่องวิดีโอ ระบบดาวเทียม ระบบอินเทอร์เน็ต แต่ในปัจจุบันการใช้ e-Learning เป็นระบบการศึกษาที่ใช้ Internet Technology เป็นหลัก เพื่อเชื่อมต่อไปยังแหล่งข้อมูลเสริมต่างๆ ได้

กล่าวโดยสรุป e-Learning หมายถึง การเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ที่อาศัยสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาช่วยในการเรียนรู้ สามารถที่จะเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยไม่มีข้อจำกัด มีการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ประยุกต์เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.1.2.2 รูปแบบการเรียนการสอน e-Learning

รูปแบบการเรียนการสอน e-Learning หมายถึง รูปแบบหรือชนิดของการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะหลักๆ ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนในลักษณะซิงโครนัส (Synchronous Learning Methods) หมายถึง การนำเสนอองค์ความรู้ รวมถึงปฏิสัมพันธ์ ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนหรือผู้เรียนกับ

ผู้เรียนด้วยกัน เกิดขึ้น ณ เวลาพร้อมกัน หรือเกิดขึ้น ณ เวลาจริง ลักษณะการนำเสนอของ e-Learning ที่อยู่ในรูปแบบนี้ได้แก่ การใช้ระบบ Video Conference หรือระบบ Online Chat ไม่ว่าจะเป็นชนิดเสียงหรือตัวอักษร การปฏิสัมพันธ์จะเกิดขึ้น ณ เวลาเดียวกัน

2. รูปแบบการเรียนในลักษณะอะซิงโครนัส (Asynchronous Learning Methods) การนำเสนอในลักษณะนี้ คู่ปฏิสัมพันธ์ไม่จำเป็นต้องใช้เวลาที่ตรงกัน ตัวอย่างการเรียนการสอน e-Learning ในลักษณะนี้ได้แก่ การที่ให้นักศึกษาเรียนรู้ผ่านทางเว็บเพจ การปฏิสัมพันธ์อาจเกิดขึ้น โดยการใช้กระดานสนทนาอิเล็กทรอนิกส์ หรือการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

2.1.2.3 ลักษณะสำคัญของ e-Learning

ถนอมพร เลาหจรัสแสง [10] ได้กล่าวว่า e-Learning ที่ดี ควรจะประกอบไปด้วยลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. Anywhere, Anytime หมายถึง e-Learning ควรจะต้องขยายโอกาสในการเข้าถึงเนื้อหา การเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง โดยรวมถึงการที่ผู้เรียนสามารถเรียกดูเนื้อหาตามความสะดวกของผู้เรียน

2. Multimedia หมายถึง e-Learning ควรต้องมีการนำเสนอเนื้อหา โดยใช้ประโยชน์จากสื่อ ประสมเพื่อช่วยในการประมวลผลสารสนเทศของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

3. Non-linear หมายถึง e-Learning ควรต้องมีการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะที่ไม่เป็นเชิงเส้นตรง กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาตามความต้องการโดย e-Learning จะต้องจัดหา การเชื่อมโยงที่ยืดหยุ่นแก่ผู้เรียน

4. Interactive หมายถึง e-Learning ควรต้องมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการโต้ตอบกับ เนื้อหาหรือกับผู้อื่นได้ กล่าวคือ

- e-Learning ควรต้องมีการออกแบบกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับเนื้อหา รวมทั้งมี การจัดเตรียมแบบฝึกหัดและแบบทดสอบให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจด้วยตนเองได้

- e-Learning ควรต้องมีการจัดหาเครื่องมือในการให้ช่องทางแก่ผู้เรียนในการ ติดต่อสื่อสารเพื่อการปรึกษา อภิปราย ชักถาม แสดงความคิดเห็นกับผู้สอน วิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ หรือ เพื่อน

5. Immediate Response หมายถึง e-Learning ควรต้องมีการออกแบบให้มีการทดสอบ การวัดผลและประเมินผล ซึ่งให้ผลป้อนกลับโดยทันทีแก่ผู้เรียนไม่ว่าจะอยู่ในลักษณะของ แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หรือแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test)

2.1.2.4 ประโยชน์ของ e-Learning

ประโยชน์ของการนำระบบ e-Learning มาใช้ในการเรียนการสอน มีดังนี้

1. ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนด้วยระบบสื่อ Multimedia
2. เกิดเครือข่ายของความรู้ ที่สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันได้และยังเป็นข้อมูลที่ทันสมัย
3. ส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นศูนย์กลาง ด้วยการเป็นผู้สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้ โดยมีอาจารย์เป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทางเท่านั้น
4. สร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาระหว่างชนบทและเมือง เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชนที่อยู่ในชนบท
5. ใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน
6. สอดคล้องและสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาเป็นการสนับสนุนการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบและการศึกษาการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามที่ได้มีการกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

2.1.3 เครือข่ายสังคมออนไลน์

2.1.3.1 แนวคิดและความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network)

เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) หมายถึงกลุ่มคนที่รวมกันเป็นสังคมมีการทำกิจกรรมร่วมกัน บนอินเทอร์เน็ต ในรูปแบบของเว็บไซต์มีการแผ่ขยายออกไปเรื่อยๆ เป็นรูปแบบของการสื่อสารข้อมูล ผ่าน ทำให้เครือข่ายคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตเป็นสังคมขึ้นมา การสร้างชุมชนใหม่บน อินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องสำคัญในการติดต่อสื่อสาร สามารถทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งเพื่อการศึกษา ธุรกิจ และความบันเทิง

ปัจจุบันมีคนใช้ชีวิตอยู่กับสังคมออนไลน์มากขึ้นทุกวัน และมีการใช้ Social Media ที่ผู้ใช้เป็นผู้สื่อสาร หรือเขียนเล่า เนื้อหา เรื่องราว ประสบการณ์ บทความ รูปภาพ และวิดีโอ ที่ผู้ใช้เขียนขึ้นเอง ทำขึ้นเอง หรือพบเจอจากสื่ออื่นๆ แล้วนำมาแบ่งปันให้กับผู้อื่นที่อยู่ในเครือข่ายของตน ผ่านทางเว็บไซต์ Social Network ที่ให้บริการบนออนไลน์ ปัจจุบันการสื่อสารแบบนี้ทำผ่านทาง Internet และโทรศัพท์มือถือ เช่น กระดานความคิดเห็น เว็บบล็อก วิกี (Wiki) Podcast รูปภาพ และวิดีโอ โดยมีเทคโนโลยีที่รองรับเนื้อหา (Content) เหล่านี้ ได้แก่ เว็บบล็อก เว็บไซต์ที่แชร์รูปภาพ แชร์เพลง แชร์วิดีโอ เว็บบอร์ด อีเมล IM (Instant Message) เครื่องมือที่ให้บริการ เช่น Voice over IP ส่วนเว็บไซต์ที่ให้บริการ Social Network ได้แก่ Google Group Facebook MySpace หรือ YouTube เป็นต้น [19]

Cioworld [20] กล่าวว่า แนวคิดเรื่องเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) มักปรากฏให้เห็นในลักษณะของการนำมาใช้เพื่อดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ โดยมีตัวบุคคลหรือหน่วยงานต่างๆ ร่วมกันเป็นเครือข่าย เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกัน แลกเปลี่ยนแบ่งปันทรัพยากร ข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ แต่ปัจจุบันคาดว่า Social Network จะหมายถึงระบบเครือข่ายบนโลกออนไลน์ หรือ การติดต่อสื่อสารถึงกันผ่านอินเทอร์เน็ต

กติกา สายเสนีย์ [21] กล่าวว่า Social Network คือการที่ผู้คนสามารถทำความรู้จัก และเชื่อมโยงกัน ในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง หากเป็นเว็บไซต์ที่เรียกว่าเป็น เว็บ Social Network ก็คือเว็บไซต์ที่เชื่อมโยงผู้คนไว้ด้วยกันนั่นเอง สำหรับตัวอย่าง Social Network เช่น hi5 หรือว่า facebook ซึ่งเรียกได้ว่าเป็น social network เต็มรูปแบบอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้คนได้มีพื้นที่ ได้ทำความรู้จักกันโดยเลือกได้ว่า ต้องการทำความรู้จักกับใคร หรือเป็นเพื่อนกับใคร

พิชิต วิจิตรบุญรัตน์ [22] กล่าวว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์คือเว็บไซต์ที่ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารกับเพื่อนทั้งที่รู้จักมาก่อนหรือรู้จักภายหลังทางออนไลน์ซึ่งเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์แต่ละแห่งมีคุณลักษณะแตกต่างกันออกไปแต่ส่วนประกอบหลักที่มีเหมือนกันคือโปรไฟล์ (Profiles - เพื่อแสดงข้อมูลส่วนตัวของเจ้าของบัญชี) การเชื่อมต่อ (Connecting - เพื่อสร้างเพื่อนกับคนที่รู้จักและไม่รู้จักทางออนไลน์) และการส่งข้อความ (Messaging - อาจเป็นข้อความส่วนตัวหรือข้อความสาธารณะ) เป็นต้น โดยมี Facebook (<http://www.facebook.com>) เป็นเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมสูงสุดในปัจจุบัน

อาจกล่าวได้ว่า ปัจจุบันนี้ในโลกอินเทอร์เน็ตรูปแบบของเว็บไซต์ที่เป็น Social Network ได้มีเพิ่มมากขึ้นอย่างมากมาย ซึ่งลักษณะของ Social Network ก็คือเว็บไซต์ที่สามารถ "สร้าง" ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณกับเพื่อนได้ผ่านเว็บไซต์ในรูปแบบเชื่อมโยงเป็นโครงข่ายจาก "เพื่อนสู่เพื่อน" ตัวอย่างเว็บไซต์ เช่น www.hi5.com ที่โด่งดังมากในกลุ่มวัยรุ่นของเมืองไทย www.facebook.com ที่คนฝั่งสหรัฐอเมริกานิยมใช้กันมากในตอนนี้ หรือ www.twitter.com ที่กำลังเป็นที่สนใจของนักท่องเว็บเป็นระบบ Micro Blog ที่สามารถบอกให้เพื่อนคุณรู้ว่า "คุณกำลังทำอะไรอยู่ตอนนี้" ซึ่งกำลังเป็นบริการออนไลน์อันใหม่ ที่ กำลังมาแรงมาในขณะนี้

2.1.3.2 ประเภทของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network)

หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ[23] กล่าวว่า บริการที่มีลักษณะ Social Network สามารถแบ่งได้เป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทเผยแพร่ตัวตน (Identity Network) เว็บไซต์เหล่านี้ใช้สำหรับนำเสนอตัวตน และเผยแพร่เรื่องราวของตนเองทางอินเทอร์เน็ตสามารถเขียน Blog สร้างอัลบั้มรูปของตัวเอง สร้างกลุ่มเพื่อน และสร้างเครือข่ายขึ้นมาได้ด้วยอย่างเช่น Facebook, Hi5, Myspace

2. ประเภทเผยแพร่ผลงาน (Creative Network) เราสามารถใช้เว็บไซต์เหล่านี้ในการนำเสนอผลงานของตัวเองได้อย่างง่ายดาย ไม่ว่าจะเป็นวีดิโอ รูปภาพ หรือเสียงเพลง อย่างเช่น คลิปวิดีโอ Canon Rock ของเด็กธรรมดาคคนหนึ่งที่เขาเกิตารมาโซโล่เพลงคลาสสิกให้เป็นเพลงร็อค โดยถ่ายทำในห้องนอนของตัวเองอย่างง่ายๆ และได้นำไปเผยแพร่ผ่านทาง YouTube จนโด่งดังไปทั่วโลก เป็นตัวอย่างที่เห็นชัดเจนว่าเว็บไซต์ประเภท VDO Sharing นี้สามารถเผยแพร่ผลงานได้ดีสำหรับช่างภาพคนไทยหลายคนก็มักจะนิยมใช้ Multiply ในการนำเสนอผลงานภาพถ่ายของตัวเอง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ดิชมรูปภาพ และยังใช้เป็นอัลบั้มภาพออนไลน์ เพื่อให้คนที่กำลังหาช่างภาพอยู่สามารถเข้ามาดูผลงาน และติดต่อจ้างช่างภาพนั้นๆ ได้โดยตรง ซึ่งเริ่มกลายเป็นรูปแบบของธุรกิจบ้างแล้ว ตัวอย่างเช่น YouTube, Yahoo VDO, Google VDO, Flickr, Multiply

3. ประเภทความสนใจตรงกัน (Interested Network) มีลักษณะของเว็บไซต์ที่มีการรวมกันของ สมาชิก ซึ่งมีความสนใจที่ตรงกันหรือสนใจในเรื่องเดียวกัน ตัวอย่างเช่น

3.1 Del.icio.us เป็น Online Bookmarking หรือ Social Bookmarking โดยมีแนวคิดที่ว่า แทนที่เราจะ Bookmark เว็บไซต์ที่เราชอบเก็บไว้ในเครื่องของเราคนเดียว ก็เปลี่ยนรูปแบบให้สามารถแบ่งให้ผู้อื่นดูได้ด้วย และสามารถรู้ได้ด้วยว่าเว็บไซต์ใดที่ได้รับความนิยมมาก เป็นที่น่าสนใจ โดยดูได้จากจำนวนตัวเลขที่เว็บไซต์นั้นถูก Bookmark เอาไว้จากสมาชิกคนอื่นๆ นั่นเอง

3.2 Digg คล้ายกับ del.icio.us แต่จะให้ลงคะแนนโหวตแต่ละเว็บที่ถูกยกมานำเสนอ และมี การคอมเมนต์ในแต่ละเรื่องนั้นด้วย

3.3 สำหรับ Zickr ถูกพัฒนาขึ้นมาโดยคนไทย เป็นเว็บลักษณะเดียวกับ Digg แต่เป็นภาษาไทยบริการเพื่อคนไทย

3.4 อีกเว็บหนึ่งคือ duocore.tv สมาชิกสามารถให้คะแนนเรื่องเกี่ยวกับไอทีที่ชื่นชอบได้มีจุดเด่นคือการนำเสนอรายการ Online TV โดยสองพิธีกรอารมณ์ดีที่จัดรายการกันแบบ Home VDO

4. ประเภทร่วมกันทำงาน (Collaboration Network) มีลักษณะของเว็บไซต์ที่มีการทำงานร่วมกัน หรือมีการใช้ข้อมูลร่วมกันในเรื่องเดียวกัน ตัวอย่าง เช่น

4.1 WikiPedia เป็นสารานุกรม ที่อนุญาตให้ใครก็ได้เข้ามาช่วยกันเขียน และแก้ไขบทความต่างๆ ได้ตลอดเวลา ทำให้เกิดเป็นสารานุกรมออนไลน์ขนาดใหญ่ที่รวบรวมความรู้ ข่าวสาร และ เหตุการณ์ต่างๆ ไว้มากมาย และมีภาษาไทยด้วย

4.2 Google Maps ปัจจุบันสร้างแผนที่ของตัวเอง หรือแชร์แผนที่ให้คนอื่นได้ จึงทำให้มีสถานที่สำคัญ หรือสถานที่ต่างๆ ถูกปักหมุดเอาไว้พร้อมกับข้อมูลของสถานที่นั้นๆ ไว้พร้อมทั้งแสดงผลจากการค้นหาได้อีกด้วย

5. ประเภท Peer to Peer (P2P) P2P เป็นการเชื่อมต่อกันระหว่าง Client (เครื่องผู้ใช้, เครื่องลูกข่าย) กับ Client โดยตรง โปรแกรม Skype จึงได้นำหลักการนี้มาใช้เป็นโปรแกรมสนทนาผ่านอินเทอร์เน็ต และก็มี BitTorrent เกิดขึ้นมาเป็นเทคโนโลยีที่ทำให้เกิดการแบ่งปันไฟล์ต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง และรวดเร็ว

6. ประเภทโลกเสมือนจริง (Gaming / Virtual Reality) โลกเสมือนในที่นี้ คือ เกมออนไลน์ ตัวอย่าง เช่น SecondLife เป็นโลกเสมือนจริง สามารถสร้างตัวละคร โดยสมมติให้เป็นตัวเราเองขึ้นมา ได้มีการใช้ชีวิตอยู่ในเกมส้อยู่ในชุมชนเสมือน (Virtual Community) สามารถซื้อขายที่ดิน และหารายได้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ได้

2.1.4 เฟสบุ๊ค (Facebook)

2.1.4.1 ความหมาย

Facebook (เฟสบุ๊ค) คือ บริการบนอินเทอร์เน็ตบริการหนึ่ง ที่จะทำให้ผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสารและร่วมทำกิจกรรมใดกิจกรรม หนึ่งหรือหลายๆ กิจกรรมกับผู้ใช้ Facebook คนอื่นๆ ได้ไม่ว่าจะเป็นการตั้งประเด็นถามตอบในเรื่องที่สนใจ, โพสต์รูปภาพ, โพสต์คลิปวิดีโอ, เขียนบทความหรือบล็อก, แชทคุยกันแบบสดๆ, เล่นเกมส์แบบเป็นกลุ่ม (เป็นที่นิยมกันอย่างมาก) และยังสามารถทำกิจกรรมอื่นๆ ผ่านแอปพลิเคชันเสริม (Applications) ที่มีอยู่อย่างมากมาย ซึ่งแอปพลิเคชันดังกล่าวได้ถูกพัฒนาเข้ามาเพิ่มเติมอยู่เรื่อยๆ จนเรียกได้ว่าเลิกใช้กันทั้งปีก็ไม่หมดที่น่าสนใจที่สุดก็คือ Facebook ยังเปิดโอกาสให้เราได้พบปะสังสรรค์กับเพื่อนๆ ทั้งเพื่อนซี้เพื่อนเก่าเพื่อนรักเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อนร่วมชมรม เพื่อนของเพื่อนของเพื่อน เพื่อนเราคบบ้านเดียวกันและไม่แน่มันเราก็จะได้พบกับเพื่อนใหม่ที่ถูกต้องจริงๆ [24]

Facebook คือ Social Networking เว็บไซต์หนึ่งที่มีผู้นิยมใช้งานกันมากที่สุดในโลก เพียงแค่เราสมัครเป็นสมาชิกกับ Facebook เราก็จะสามารถแบ่งปันข้อมูล รูปภาพ ความรู้สึกผ่านทางหน้าเว็บไซต์ของ Facebook ได้ และที่สำคัญมากที่เป็นจุดประสงค์หลักของ Facebook ก็คือ การหาเพื่อนเก่าผ่านทาง Facebook และสามารถหาเพื่อนใหม่ๆ ได้จากทุกมุมโลกเช่นกัน แต่ดูเหมือนว่า Facebook จะมีหลักการเช่นเดียวกับการบันทึกลง "หนังสือรุ่น" นั่นเอง แต่แน่นอน เนื่องจากเป็นเว็บไซต์ Facebook จึงทำอะไรๆ ได้มากมายก็ หนังสือรุ่นธรรมดา [25]

2.1.4.2 ที่มาของFacebook

จุดเริ่มต้นมาจาก Mr. Mark Zuckerberg ในสมัยที่เป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้แนวคิดมาจากการเขียนหนังสือที่ใช้สำหรับแนะนำตัวกับเพื่อนใหม่ในชั้นเรียน และนำมาดัดแปลงมาเป็นเว็บไซต์ในโลกของอินเทอร์เน็ต เริ่มต้นก็ใช้ในระดับมหาวิทยาลัย และแพร่กระจายไปเรื่อยๆ จนกระทั่งยิ่งใหญ่ในปัจจุบัน เรียกว่าปัจจุบัน Mr. Mark Zuckerberg ได้กลายเป็นเศรษฐีที่อายุน้อยคนหนึ่งของโลกเลยทีเดียว ปัจจุบัน Facebook ได้มีการแปลเป็นภาษามากมาย รวมทั้งภาษาไทยด้วย และที่ทำให้เป็นที่นิยมอย่างรวดเร็วมากขึ้น เห็นจะมาจากการให้บริการฟรี นั่นเอง

การบริการของ Facebook แบ่งออกได้ 2 ช่องทาง

1. www.facebook.com - เวอร์ชันหลักๆ หรือ Original
2. <http://lite.facebook.com> - เวอร์ชันเบาๆ ที่ทำงานได้รวดเร็วมาก

จากหลักการข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนหรือการจัดประสบการณ์ทางการเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างอิสระ โดยการใช้สื่อที่หลากหลายผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ มีการนำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมการสอนผ่านสื่อต่างๆ เพื่อช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน ตอบโต้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน สามารถนำมาใช้เรียนรู้ได้ในทุกที่ทุกเวลา ซึ่งจะต้องทำการเชื่อมต่อผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบของเว็บไซต์

2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory)

การเรียนรู้ คือ กระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความคิดคนสามารถเรียนรู้ได้จากการได้ยืมการสัมผัสการอ่านการใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกันเด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้องการซักถามผู้ใหญ่มักเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่มีอยู่แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่จะให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบใดก็ได้ เช่น ความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขัน หรือความไม่มีระเบียบวินัย สิ่งเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไขและสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกรูปแบบการสอนรวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

2.2.1.1 การเรียนรู้ตามทฤษฎีของ Bloom [26] ได้แบ่งการเรียนรู้เป็น 6 ระดับ

1. ความรู้ที่เกิดจากความจำ (Knowledge) ซึ่งเป็นระดับล่างสุด
2. ความเข้าใจ (Comprehend)
3. การประยุกต์ (Application)
4. การวิเคราะห์ (Analysis) สามารถแก้ปัญหาตรวจสอบได้
5. การสังเคราะห์ (Synthesis) สามารถนำส่วนต่างๆ มาประกอบเป็นรูปแบบใหม่ได้ให้แตกต่างจากเดิมเน้นโครงสร้างใหม่
6. การประเมินค่า (Evaluation) วัดได้และตัดสินได้ว่าอะไรถูกหรือผิดประกอบการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลและเกณฑ์ที่แน่ชัด

รูปที่ 2.1 การเรียนรู้ตามทฤษฎีของ Bloom (Bloom's Taxonomy)

2.2.1.2 การเรียนรู้ตามทฤษฎีของไทเลอร์ (Tyler) [27]

1. ความต่อเนื่อง (Continuity) หมายถึง ในวิชาทักษะต้องเปิดโอกาสให้มีการฝึกทักษะในกิจกรรมและประสบการณ์บ่อยๆและต่อเนื่องกัน
2. การจัดช่วงลำดับ (Sequence) หมายถึง หรือการจัดสิ่งที่มีความง่ายไปสู่สิ่งที่มีความยาก ดังนั้นการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้มีการเรียงลำดับก่อนหลังเพื่อให้ได้เรียนเนื้อหาที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น
3. บูรณาการ (Integration) หมายถึง การจัดประสบการณ์จึงควรเป็นในลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความคิดเห็นและได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกันเนื้อหาที่เรียนเป็นการเพิ่มความสามารถทั้งหมดของผู้เรียนที่จะได้ใช้ประสบการณ์ได้ในสถานการณ์ต่างๆ กันประสบการณ์การเรียนรู้จึงเป็นแบบแผนของปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้เรียนกับสถานการณ์ที่แวดล้อม

2.2.1.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ 8 ขั้นของกาเย่ (Gayné, Robert; & Briggs) [28]

1. การจูงใจ (Motivation Phase) การคาดหวังของผู้เรียนเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้
2. การรับรู้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Apprehending Phase) ผู้เรียนจะรับรู้สิ่งที่สอดคล้องกับความตั้งใจ
3. การปรุงแต่งสิ่งที่รับรู้ไว้เป็นความจำ (Acquisition Phase) เพื่อให้เกิดความจำระยะสั้นและระยะยาว
4. ความสามารถในการจำ (Retention Phase)
5. ความสามารถในการระลึกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว (Recall Phase)
6. การนำไปประยุกต์ใช้กับสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้ว (Generalization Phase)
7. การแสดงออกพฤติกรรมที่เรียนรู้ (Performance Phase)
8. การแสดงผลการเรียนรู้กลับไปยังผู้เรียน (Feedback Phase) ผู้เรียนได้รับทราบผลเร็วจะทำให้มีผลดีและประสิทธิภาพสูง

2.2.1.4 องค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้จากแนวคิดนักการศึกษา กาเย่ [29] คือ

1. ผู้เรียน (Learner) มีระบบสัมผัสและระบบประสาทในการรับรู้
2. สิ่งเร้า (Stimulus) คือสถานการณ์ต่างๆที่เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
3. การตอบสนอง (Response) คือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้

2.2.1.5 การสอนด้วยสื่อตามแนวคิดของกาเย่ มีดังนี้

1. เราความสนใจมีโปรแกรมที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเช่นใช้การ์ตูนหรือกราฟิกที่ดึงดูดสายตา
2. ความอยากรู้อยากเห็นจะเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียนการตั้งคำถามก็เป็นอีกสิ่งหนึ่ง
3. บอกวัตถุประสงค์ผู้เรียนควรทราบถึงวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียนเพื่อให้ทราบว่าบทเรียนเกี่ยวกับอะไร
4. กระตุ้นความจำผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์ในการโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่ก่อนเพราะสิ่งนี้สามารถทำให้เกิดความทรงจำในระยะยาวได้เมื่อได้โยงถึงประสบการณ์ผู้เรียนโดยการตั้งคำถามเกี่ยวกับแนวคิดหรือเนื้อหาอื่นๆ
5. เสนอเนื้อหาขั้นตอนนี้จะเป็นการอธิบายเนื้อหาให้กับผู้เรียนโดยใช้สื่อชนิดต่างๆ ในรูปกราฟิกหรือเสียงวิดีโอ
6. การยกตัวอย่างการยกตัวอย่างสามารถทำได้โดยกรณีศึกษาการเปรียบเทียบเพื่อให้เข้าใจได้ซาบซึ้ง

7. การฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะหรือพฤติกรรมเป็นการวัดความเข้าใจว่าผู้เรียนได้เรียนถูกต้องเพื่อให้เกิดการอธิบายซ้ำเมื่อรับสิ่งที่ผิด
8. การให้คำแนะนำเพิ่มเติมเช่นการทำแบบฝึกหัดโดยมีคำแนะนำ
9. การสอบเพื่อวัดระดับความเข้าใจ
10. การนำไปใช้กับงานที่ทำในการทำสื่อควรมีเนื้อหาเพิ่มเติมหรือหัวข้อต่างๆที่ควรจะต้องรู้เพิ่มเติม

2.2.2 การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Instruction Emphasizing Self- Learning Process)

2.2.2.1 หลักการ

ผู้เรียนทุกคนมีความสนใจใฝ่รู้อยู่เป็นธรรมชาติ หากได้รับการส่งเสริมให้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง และได้รับการฝึกฝนทักษะที่จำเป็นต่อการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ตัวเองสนใจได้ตลอดชีวิต

2.2.2.2 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนดำเนินการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อ เนื้อหา วิธีการ และสื่อการเรียนการสอนได้ตามความสนใจ โดยมีผู้สอนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ ช่วยพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และช่วยให้คำปรึกษาแนะนำตามความเหมาะสมเกี่ยวกับการหาแหล่งเรียนรู้ วิธีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ การวิเคราะห์และสรุปข้อความรู้ [30]

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ [31] กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้โดยการรับความช่วยเหลือจากผู้อื่นเช่นเพื่อนครูการเรียนรู้ด้วยตนเองในที่นี้ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. การวิเคราะห์และการกำหนดความต้องการของตนเอง
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน
3. การหาแหล่งวิทยาการทั้งที่เป็นวัสดุและบุคคล
4. การเลือกวิธีการและกิจกรรมการเรียน
5. การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียน

พัชรีย์ พลาวงษ์ [32] กล่าวว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองหมายถึงวิธีเรียนชนิดหนึ่งที่มีโครงสร้างและมีระบบที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้การเรียนรู้แบบนี้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกเรียนตามเวลา สถานที่เรียนและระยะเวลาในการเรียนแต่ละบทแต่ละเรื่องจะต้องจำกัดอยู่ภายใต้โครงสร้างของบทเรียนนั้นๆ เพราะแต่ละบทเรียนจะมีวิธีเรียนชี้แนะไว้ในคู่มือ (Study Guide)

สมบูรณ์ ศาลาชาวิน [33] กล่าวว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองคือการขวนขวายและศึกษาต่อด้วยตนเองโดยไม่มีผู้ใดมาบังคับเป็นการเรียนที่เกิดจากใจชอบใจรักเพื่อความพึงพอใจที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนเกิดจากแรงจูงใจภายในของบุคคล

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการเรียนรู้โดยผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสามารถความถนัดความพร้อมของผู้เรียนไม่จำกัดในเรื่องสถานที่และระยะเวลาในการเรียน

2.2.2.3 ตัวบ่งชี้

1. ผู้เรียนมีการเลือกหัวข้อ เนื้อหา วิธีการ และสื่อการเรียนการสอนได้ตามความสนใจ หรือความถนัด
2. ผู้สอนมีการจัดเตรียม หรือออกแบบเนื้อหา/วัสดุการ/สื่อ/กิจกรรม ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ผู้สอนมีการพูดคุยกับผู้เรียนเกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยให้คำแนะนำหรือให้ความรู้เกี่ยวกับหัวข้อ เนื้อหา วิธีการ และสื่อการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเลือก
4. ผู้เรียนมีการดำเนินการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง
5. ผู้สอนมีการพบปะพูดคุยกับผู้เรียนเป็นระยะๆ มีการนำเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมาพูดคุย อภิปรายในแ่งมุมต่างๆ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ และความถูกต้องของข้อความรู้ มีการชี้แนะสิ่งที่ผิดพลาด มีการพูดคุยกันถึงประเด็นปัญหาต่างๆ และมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ใฝ่เรียนต่อไป
6. ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลการเรียน ทั้งทางด้านเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง [30]

2.2.2.4 จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

กาเย่และบริกส์ (Gayné, Robert; & Briggs) [28] กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหนทางที่จะทำให้ การสอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามความต้องการ (Need) โดยมีความสอดคล้องกับบุคลิก (Characteristics) ของผู้เรียนแต่ละคนตามจุดมุ่งหมาย 5 ประการคือ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินทักษะเบื้องต้นของผู้เรียน
2. เพื่อช่วยในการค้นหาจุดเริ่มต้นของผู้เรียนแต่ละคนในการจัดลำดับการเรียนตามจุดมุ่งหมาย
3. ช่วยในการจัดวัสดุและสื่อให้เหมาะสมกับการเรียน
4. เพื่อให้เกิดความสะดวกในการประเมินผลและส่งเสริมความก้าวหน้าทางการเรียนของแต่ละบุคคล
5. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้ตามความสามารถของตน

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต [34] กล่าวถึง วัตถุประสงค์การจัดการสอนรายบุคคลว่าการสอนแบบรายบุคคล ยึดหลักปรัชญาทางการศึกษาและอาศัยพื้นฐานจากทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการและจิตวิทยาการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ในการจัดการสอนรายบุคคลจึงมุ่งอยู่ในแนวดังนี้

1. มุ่งสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักรับผิดชอบในการเรียนรู้จักแก้ปัญหาและตัดสินใจเอง การสอนรายบุคคลสอดคล้องและส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกโรงเรียนสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาและเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจและส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหา รู้จักตัดสินใจมีความรับผิดชอบและพัฒนาความคิดในทางสร้างสรรค์มากกว่าทำลาย

2. สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนให้ได้เรียนบรรลุผลกันทุกคนการสอนรายบุคคลสนับสนุนความจริงที่ว่าคนย่อมมีความแตกต่างกันทุกคนไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลิกภาพสติปัญญาหรือความสนใจโดยเฉพาะความแตกต่างที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่สำคัญ 4 ประการคือ

2.1 ความแตกต่างในเรื่องอัตราเร็วของการเรียนรู้ผู้เรียนแต่ละคนจะใช้เวลาในการเรียนรู้ และทำความเข้าใจในสิ่งเดียวกันในเวลาที่แตกต่างกัน

2.2 ความแตกต่างในเรื่องความสามารถเช่นความฉลาดไหวพริบความสามารถพิเศษต่างๆ

2.3 ความแตกต่างในเรื่องวิธีการเรียนรู้ผู้เรียนเรียนรู้ในวิถีทางที่แตกต่างกัน

2.4 ความแตกต่างในเรื่องความสนใจและสิ่งที่ชอบเมื่อผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในหลายๆด้านเช่นนี้ครูจึงต้องจัดกิจกรรมการเรียนในลักษณะต่างๆกันไปให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนด้วยตนเองเพื่อสนองความแตกต่างดังกล่าว

3. เน้นเสรีภาพในการเรียนรู้เชื่อแน่ว่าถ้าผู้เรียนเรียนด้วยความอยากเรียนด้วยความกระตือรือร้นที่ได้เกิดขึ้นเองจะเกิดแรงจูงใจและกระตุ้นให้พัฒนาการเรียนรู้โดยที่ครูไม่ต้องทำโทษ

หรือให้รางวัลผู้เรียนจะรู้จักตนเองมีความมั่นใจในการก้าวไปข้างหน้าตามขีดความสามารถและความพร้อม

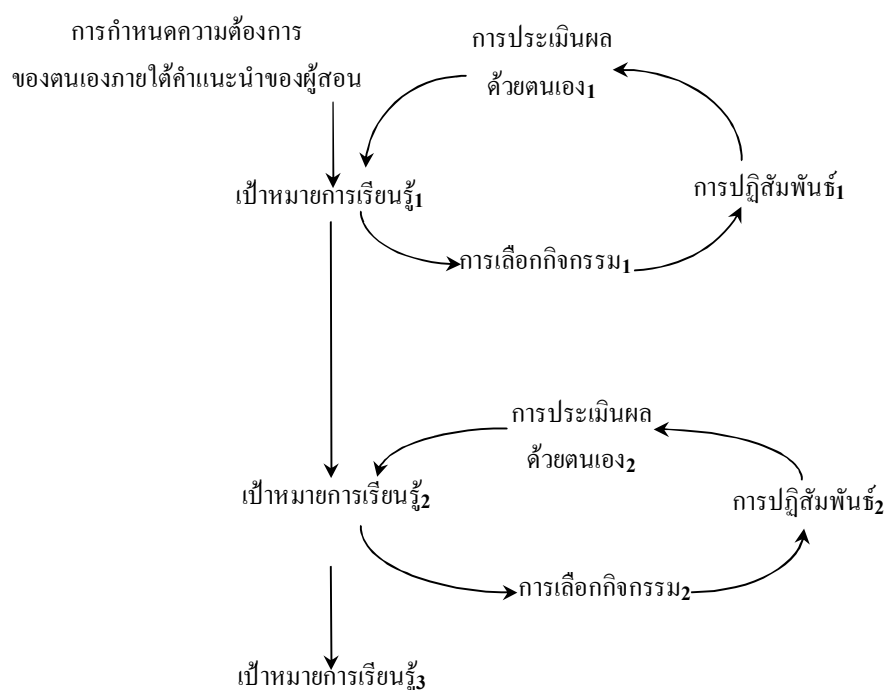
4. ขึ้นอยู่กับกระบวนการและวิธีการที่เสนอความรู้ให้แก่ผู้เรียนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเร็วหรือช้าและจะเกิดขึ้นอยู่กับผู้เรียนได้นานหรือไม่นอกจากจะขึ้นอยู่กับความสามารถและความสนใจแล้วยังขึ้นอยู่กับกระบวนการและวิธีการที่เสนอความรู้ให้แก่ผู้เรียนเมื่อเป็นเช่นนี้การกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องหนึ่งในระยะเวลาหนึ่งและเรียนรู้ด้วยวิธีการเดียวจึงไม่เป็นการยุติธรรมต่อผู้เรียน ผู้เรียนควรจะได้เป็นผู้กำหนดเวลาเรียนด้วยตัวเองและควรจะได้มีโอกาสเรียนรู้หรือมีประสบการณ์ในการเรียนด้วยกระบวนการและวิธีการต่างๆ

5. มุ่งแก้ปัญหาความยากง่ายของบทเรียนเป็นการสนองตอบที่ว่าการศึกษาควรมีระดับแตกต่างกันไปตามความยากง่ายถ้าบทเรียนนั้นง่ายก็ทำให้บทเรียนนั้นสั้นขึ้นถ้ายากมากก็จัดย่อเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ และใช้วิธีการต่างๆ

2.2.2.5 การเรียนรู้ด้วยตนเอง [35] มีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินความต้องการของตนเอง (Assessing Needs)
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Setting Goals)
3. การกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ (Specifying Learning Content) โดยกำหนดระดับความยากง่าย ชนิดของสิ่งที่ต้องการเรียน พิจารณาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการเรียน ความต้องการความช่วยเหลือ แหล่งทรัพยากร ประสบการณ์ ที่จำเป็นในการเรียน
4. การจัดการในการเรียน โดยกำหนดปริมาณเวลาที่ต้องการให้อาจารย์สอน ปริมาณเวลาที่ต้องการให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน ปริมาณเวลาที่ต้องการให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ปริมาณเวลาที่ต้องการให้กับกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของแต่ละคน โดยกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ตามประสบการณ์ที่ผ่านมา พร้อมทั้งกำหนดว่ากิจกรรมควรสิ้นสุดเมื่อใด
5. การเลือกวิธีการเรียนและสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์การสอน เทคนิคการสอน ทรัพยากรการเรียนรู้ที่ต้องใช้
6. การกำหนดวิธีการควบคุมสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ ทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และทางด้านอารมณ์
7. การกำหนดวิธีการตรวจสอบตนเอง โดยกำหนดวิธีการรายงาน/บันทึกการสะท้อนตนเอง จะใช้ Reflective Practitioner Techniques แบบไหน การให้โอกาสได้ฝึกตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการกำหนดนโยบาย การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถ Clarify Ideas ให้ชัดเจนขึ้น
8. การกำหนดขอบเขตบทบาทของผู้ช่วยเหลือ
9. การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียน โดยเลือกประเภทของการทดสอบ ลักษณะของการ Feedback ที่จะใช้ วิธีการประเมินความถูกต้องของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการติดตามประเมินผล

สุทธิรัตน์ รุจิเกียรติกำจร [36] ได้เสนอขั้นตอนของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้ คือ กำหนดความต้องการของตนเอง กำหนดเป้าหมายของการเรียน เลือกกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ทำกิจกรรม ปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นวงจรที่นำไปสู่การเรียนรู้เพิ่มขึ้นในเป้าหมาย การเรียนลำดับถัดไป ตามวงจรของกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังรูปที่ 2.2

รูปที่ 2.2 ขั้นตอนของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

โนว์เลส (Kowles) [37] กล่าวถึง ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่

1. การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดสภาพให้เป็นบรรยากาศที่เป็นอิสระโดยให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ให้เกียรติ เคารพในกฎเกณฑ์ร่วมกัน รวมทั้งจัดสถานที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
2. การวางแผนร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
3. การวินิจฉัยความต้องการทางการเรียน
4. การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ร่วมกัน
5. การกำหนดและเลือกยุทธวิธีที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย
6. การดำเนินกิจกรรมตามแผนและแบบที่กำหนดไว้
7. การประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

2.2.2.6 การเรียนรู้ด้วยตนเอง [32] มีลักษณะ ดังนี้

1. Availability วิธีเรียนชนิดนี้จะเรียน เมื่อไรที่ไหน ก็ได้ตามความพอใจโดยเลือกเรียนตามเวลาที่ผู้เรียนว่างทำให้ผู้เรียนเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แตกต่างจากผู้เรียนบางคนทำให้การเรียนล้มเหลวได้
2. Self-paced เมื่อผู้เรียนเลือกสถานที่ได้ตามความพอใจแล้วผู้เรียนจะใช้เวลาในการทำความเข้าใจบทเรียนได้เต็มที่บางคนอาจใช้เวลา 1 ชั่วโมงต่อหนึ่งบทเรียน บางคนอาจใช้เวลา 5 ชั่วโมงก็ได้ แต่ประสิทธิภาพเท่ากัน คือ เข้าใจทั้งบทเรียนเนื่องจากความสามารถในการรับรู้ของผู้เรียนแต่ละคนย่อมไม่เท่ากัน
3. Objectives แบบเรียนที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง ต้องบอกวัตถุประสงค์ในแต่ละบทไว้ให้ชัดเจนเพราะถ้าผู้เรียนสามารถตอบคำถามของวัตถุประสงค์ได้ทั้งหมดแสดงว่าผู้เรียนเข้าใจบทเรียนนั้น ๆ
4. Interaction การมีปฏิสัมพันธ์กันในขณะเรียน ช่วยให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียน โดยผู้สอนอาจชี้แนะหรือให้การปรึกษาเกี่ยวกับการวางแผนกิจกรรมการเรียน
5. Tutor Help ผู้สอนมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน
6. Test as Learning Situation ในบทเรียนหนึ่ง ๆ จะมีแบบทดสอบ ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือวัดตามวัตถุประสงค์ไม่ใช่การประเมินผลการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนสอบได้หรือตก หรือในภาคปฏิบัติอาจใช้วิธีทดสอบเป็นรายบุคคล
7. การเลือกวิธีเรียน ผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีวิธีเรียนแบบที่ตนชอบ ฉะนั้นผู้เรียนสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเองขณะเดียวกันผู้เรียนก็มีอิสระในการเลือกเรียนบทเรียนก่อนหลังได้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความตระหนักและรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง ผู้เรียนจะทำการวางแผนและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกแหล่งข้อมูลเลือกวิธีการเรียนรู้ และการประเมินผลด้วยตนเอง โดยจะมีผู้ช่วยเหลือหรือไม่มีผู้ช่วยเหลือก็ได้

2.2.2.7 แนวทางการดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นวิธีเรียนรู้ที่แต่ละบุคคลมีอยู่ แต่มีระดับความมากน้อยแตกต่างกัน ผู้จัดประสบการณ์จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้ผู้รับการพัฒนาศิลปะการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากขึ้นตามศักยภาพของแต่ละคนโดยอาจดำเนินการดังนี้

1. การชี้นำตนเองเป็นคุณลักษณะที่มีอยู่ในทุกคนเพียงแต่จะมีมากหรือน้อยเท่านั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเรียนรู้
2. บทบาทของผู้เรียน คือ มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้เป็นหลักใหญ่และเป็นผู้ตัดสินใจวางแผนและเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ การดำเนินการตามแผนการประเมินความก้าวหน้าของการ

เรียนรู้ทั้งหมดนี้อาจเกิดขึ้นตามลำดับ หรือเกิดในกลุ่มผู้เรียนกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ที่ผู้เรียนจะร่วมรับผิดชอบในการเรียนรู้ของเขา

3. คำว่าการชี้นำตนเองในการเรียนรู้ หรือการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองจะเน้นความรับผิดชอบของผู้เรียน และเชื่อในศักยภาพที่ไม่มีสิ้นสุดของมนุษย์ (Never- ending Potential of Human)

4. การชี้นำตนเองในการเรียนรู้ก่อให้เกิดผลด้านบวกของการเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนจดจำได้มากขึ้น เกิดความสนใจในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสนใจในเนื้อหาวิชามากขึ้นมีทัศนคติที่เป็นบวกต่อผู้สอนมากขึ้น มั่นใจในความสามารถเรียนรู้ได้ของตนเองมากขึ้น

5. กิจกรรมการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองมีหลายรูปแบบ เช่น การอ่าน การเขียน การเสาะหาความรู้โดยการสัมภาษณ์ การศึกษาเป็นกลุ่มทบทวนศึกษา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้สอน การหาความรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์ หรือแม้กระทั่งการเรียนรู้จากสื่อ เช่น ชุดการเรียน โปรแกรมการเรียน โปรแกรมการเรียนของคอมพิวเตอร์ รวมทั้งสื่อช่วยการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ

6. ในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองที่ประสบผลสำเร็จ ผู้อำนวยการความสะดวกต้อง มีบทบาทในการร่วมปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิด เป็นแหล่งความรู้ตามผู้เรียนต้องการ มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียน มีส่วนร่วมในการถ่ายโอนบทบาทการเรียนการสอน และสนับสนุนให้ผู้เรียนคิดอย่าง แดกจ্ঞานหรือคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking)

7. การชี้นำตนเองเป็นสิ่งที่มีความค่า เป็นวิธีที่ผู้เรียนมีอิสระในการแก้ปัญหาซึ่งไม่จำกัดว่าจะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่เป็นประชาธิปไตยเท่านั้น

8. การเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองสามารถเกิดขึ้นได้ในประชาชนทุกหมู่เหล่าไม่จำกัดเพียงกลุ่มใด เชื้อชาติใดเท่านั้น

9. หากผู้สอนให้ความไว้วางใจแก่ผู้เรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่จะเรียนรู้อย่างเต็มที่และทุ่มเทในการเรียนรู้เพื่อคุณภาพ

10. การเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองไม่สามารถแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ได้ทุกปัญหา ในบางกรณีอาจมีข้อจำกัดบ้าง เช่น ในบางสังคมและวัฒนธรรม

2.2.2.8 ลักษณะของผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง [38]

1. มีความสมัครใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง (Voluntarily to Learn) มิได้เกิดจากการบังคับ แต่มีเจตนาที่จะเรียนรู้ด้วยความอยากรู้

2. ใช้ตนเองเป็นแหล่งข้อมูลของตนเอง (Self Resourceful) นั่นคือผู้เรียนสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่ตนจะเรียนคืออะไร รู้ว่าทักษะและข้อมูลที่ต้องการหรือจำเป็นต้องใช้มีอะไรบ้าง สามารถกำหนดเป้าหมาย วิธีการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องเป็นผู้จัดการ

การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ด้วยตนเอง (Manage of Change) ผู้เรียนมีความตระหนักในความสามารถ สามารถตัดสินใจได้ มีการรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทในการเป็นผู้เรียนรู้ที่ดี

3. รู้ "วิธีการที่จะเรียน" (Know how to Learn) นั่นคือ ผู้เรียนควรทราบขั้นตอนการเรียนรู้ของตนเอง รู้ว่าเขาจะไปสู่จุดที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร

4. มีบุคลิกภาพเชิงบวก มีแรงจูงใจ และการเรียนแบบร่วมมือกับเพื่อนหรือบุคคลอื่น ตลอดจนการให้ข้อมูล (ปฐมนิเทศ) ในเชิงบวกเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการเรียน (Charismatic Organizational Player)

5. มีระบบการเรียนและการประยุกต์การเรียน และ มีการชื่นชมและสนุกสนานกับ กระบวนการเรียน (Responsible Consumption)

6. มีการเรียนจากข้อผิดพลาดและความสำเร็จ การประเมินตนเองและความเข้าใจถึงศักยภาพของตน (Feedback and Reflection)

7. มีความพยายามในการหาวิธีการใหม่ๆ ในการหาคำตอบ การประยุกต์ความรู้ที่ได้จากการเรียน ไปใช้กับสถานการณ์ของแต่ละบุคคล การหาโอกาสในการพัฒนา และค้นหาข้อมูลเพื่อ แก้ปัญหา (Seeking and Applying)

8. มีการชี้แนะ การอภิปรายในห้องเรียน การแสดงความคิดเห็นส่วนตัวและการพยายามมีความเห็นที่แตกต่างไปจากผู้สอน (Assertive Learning Behavior)

9. มีการรวบรวมข้อมูลจากการได้ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและมีวิธีการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ (Information Gathering)

การเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นจึงเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างมากเพราะจะทำให้กลายเป็นคนที่ขยันแสวงหาความรู้ใส่ตัวเอง และในสักวันความรู้ที่ได้มาอาจจะนำมาใช้ประโยชน์ได้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของเราได้ไม่มากนักน้อย

สรุปว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการศึกษาในสภาพของสังคมปัจจุบัน ซึ่งความสำเร็จของการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น มีเงื่อนไขและปัจจัยหลักอยู่ที่ตัวผู้เรียนที่ต้องมีวินัย ความมุ่งมั่นและนิสัยใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ดังนั้น การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยสถาบันทางสังคมทุกส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันครอบครัวและสถานศึกษาที่มีหน้าที่บ่มเพาะและขัดเกลาในวัยเยาว์ต้องปลูกฝังนิสัยแห่งการเรียนรู้ รวมถึงสถาบันอื่นๆ ที่จะช่วยกันสร้างสรรค์บรรยากาศ ที่จะส่งเสริมหรือจูงใจให้เกิดการเรียนรู้

2.2.2.9 ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเองก่อประโยชน์หลาย ๆ ด้านดังนี้ [34]

1. หลักสูตรหรือรายวิชาได้ถูกจัดไว้อย่างมีระบบ
2. ระบบการวัดผลประกอบด้วยเครื่องวัดระดับความรู้ที่จะเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางตามบุคลิกภาพของผู้เรียน
4. กระบวนการสอนเหมาะสมกับบุคลากรในหน่วยงาน

การเรียนการสอนแบบเรียนรู้ด้วยตนเองยังเกื้อหนุนสภาพการเรียนรู้ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพดังนี้

1. ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจ
2. ผู้เรียนมีโอกาสรับข้อมูลย้อนกลับทันที
3. ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงตลอดเวลา
4. การเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนอย่างเหมาะสม

วีระ ไทยพานิช [40] กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถของตนเอง
2. เป็นการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. ผู้เรียนมีอิสระมากกว่าการสอนปกติ
4. เป็นการจูงใจผู้เรียนและผู้เรียนจะชอบบรรยากาศการเรียนรู้มากขึ้น
5. ผู้สอนมีเวลาที่จะทำงานกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลเมื่อผู้เรียนต้องการ

2.2.2.10 ลักษณะและคุณสมบัติของวัสดุการเรียนที่ใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

วัสดุการเรียนที่จะใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเองควรมีลักษณะและคุณสมบัติดังนี้[34]

1. ให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเองนั่นคือสามารถเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ด้วยตนเอง
2. มีความสมบูรณ์ในตัวเองคือมีวัตถุประสงค์ที่เด่นชัดมีกิจกรรมการเรียนรู้ (ที่จัดลำดับไว้

เป็นอย่างดีเพื่อให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตัวเองเข้าใจและเกิดความรู้ตามลำดับไม่สับสนและจะได้เป็นการเพิ่มความรู้ทีละน้อยๆเป็นขั้นตอนจูงใจผู้เรียนในทุกกิจกรรมการเรียนรู้เนื้อหาที่มีความถูกต้องภาษาที่ใช้ชัดเจนถูกต้องและเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียนในการทำกิจกรรมการเรียนรู้จะได้ทบทวนความเข้าใจในสิ่งที่เรียนเป็นระยะจนจบบทเรียน) และมีการประเมินผลหลังการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หลังการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของบทเรียนนั้น

3. มีวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมในแต่ละบทเรียนพร้อมทั้งมีคำตอบเฉลยสำหรับข้อทดสอบนั้นๆ ไว้อย่างชัดเจน

จะเห็นได้ว่าวัสดุการเรียนที่ใช้ในการสอนรายบุคคลนั้นจะมีความสมบูรณ์สำเร็จรูปในตัวเองวัสดุการเรียนที่นิยมใช้กันในปัจจุบันเช่นชุดการเรียน (Instructional Package) บทเรียนโปรแกรม (Programmed Instruction) บทเรียนโมดูล (Instructional Computer Module) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction) บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย (Computer Multimedia)

2.2.2.11 ขั้นตอนการสร้างบทเรียนด้วยตนเอง

ขั้นตอนการสร้างบทเรียนด้วยตนเอง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตรรวมทั้งศึกษาจากประมวลการสอนคู่มือครูตำราและการสัมภาษณ์คำแนะนำจากผู้รู้เพราะจะทำให้ทราบถึงลำดับขั้นการสอนการคาดคะเนเวลาที่ใช้สอนช่วยกำหนดความลึกและขอบข่ายของเนื้อหาวิชาทำให้เกิดแนวความคิดในการสร้างบทเรียนด้วยตนเอง
2. นำความรู้ที่ได้จากหลักสูตรมาผนวกเข้ากับความต้องการของผู้เรียนและตั้งจุดมุ่งหมายเฉพาะในการสร้างบทเรียนนั้นๆ
3. วางขอบข่ายของงานหรือเค้าโครงเรื่องเพื่อช่วยในการเรียงลำดับก่อนหลังและป้องกันการหลงลืมเรื่องราวบางตอนการสร้างบทเรียนด้วยตนเองนั้นต้องแยกเนื้อหาเป็นตอนๆและให้แต่ละตอนสัมพันธ์กัน
4. รวบรวมและจัดจำแนกเรื่องราวเป็นขั้นตอนรวบรวมทุกอย่างที่ใช้ในการสร้างบทเรียนด้วยตนเองเช่นตำราภาพประกอบการจดบันทึกการสังเกตการสัมภาษณ์การทดลอง
5. ลงมือสร้างบทเรียนด้วยตนเองโดยยึดหลัก ดังนี้
  - 5.1 แบ่งเนื้อหาออกเป็นตอนๆ
  - 5.2 มีเนื้อหาและคำอธิบายที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน
  - 5.3 ทำให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์มากที่สุด
  - 5.4 ให้ทราบคำตอบที่ถูกต้องเพื่อเป็นการเสริมแรง
  - 5.5 เนื้อหาของบทเรียนในแต่ละตอนต้องเขียนด้วยภาษาที่ชัดเจนถูกต้องตามหลักภาษาหากใช้คำศัพท์ควรเป็นศัพท์ที่เหมาะสมกับพื้นฐานและอายุของผู้เรียน
  - 5.6 นำบทเรียนด้วยตนเองที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้เพราะจะทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขบทเรียนที่สร้างขึ้นก่อนที่จะนำไปใช้จริง

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเองสรุปได้ว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองจะสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถความถนัดความพร้อมและความสนใจของตนเองเป็นอิสระในเรื่องระยะเวลาและสถานที่การเลือกสื่อหรือวัสดุสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเองควรเป็นสื่อที่มีความสมบูรณ์ในตัวเองผู้เรียนไม่ต้องไปวนขวายสิ่งต่างๆ ที่ต้องใช้ในการเรียนเพิ่มเติม

2.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.3.1 สาเหตุที่ต้องเรียนภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 [1] กล่าวว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสพการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่า ควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสาน ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

2.3.2 เนื้อหาเกี่ยวกับภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

1. การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
2. การเขียนการเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ข้อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. การฟัง การดู และการพูดการฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ
4. หลักการใช้ภาษาไทยธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย
5. วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกรักใคร่ คำนึง

ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจ ในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

2.3.3 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ภาษาไทย

2.3.3.1 สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

2.3.3.2 สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.3.3 สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

2.3.3.4 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

2.3.3.5 สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2.3.4 คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มสาระภาษาไทย มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมเพื่อให้มีความสามารถและมีคุณภาพ ดังนี้

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็น และข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่

อ่านได้ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

2. เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษาคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่างๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชีวประวัติ อัตชีวประวัติและประสบการณ์ต่างๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงการ

3. พุจฉแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีศิลปะในการพูด พุดในโอกาสต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพุดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพุด

4. เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาต่างประเทศอื่นๆ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็นทางการ และแต่งบทหรือกรองประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

5. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ผู้วิจัยได้สร้างกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเรื่องการเขียนเพื่อการสื่อสารให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทยในสาระการเขียนมาตรฐานที่ ท 2.1 ผู้เรียนจะต้องใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสารเขียนเรียงความย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพโดยผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอ่านเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งผู้วิจัยนำมาตรฐานตัวชี้วัดดังกล่าวมาสร้างกิจกรรมการเรียนรู้การสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ในวิชาภาษาไทยของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

ตัวชี้วัด

1. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด
2. เขียนข้อความโดยใช้ถ้อยคำได้ถูกต้อง
3. เขียนชีวประวัติหรืออัตชีวประวัติโดยเล่าเหตุการณ์ข้อคิดเห็นและทัศนคติในเรื่องต่างๆ
4. เขียนย่อความ

5. เขียนจดหมายกิจธุระ
6. กรอกรแบบสมัครงานพร้อมเขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้และทักษะของตนเองที่เหมาะสมกับงาน
7. มีมารยาทในการเขียน

สาระการเรียนรู้

1. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
2. การเขียนข้อความตามสถานการณ์และโอกาสต่างๆ เช่น คำอวยพรในโอกาสต่างๆ คำขวัญ คำคม โฆษณาคติพจน์และสุนทรพจน์
3. การเขียนอัตชีวประวัติหรือชีวประวัติ
4. การเขียนข้อความจากสื่อต่างๆ เช่น นิทานประวัติตำนานสารคดีทางวิชาการ พระราชดำรัส พระบรมราโชวาทจดหมายราชการ
5. การเขียนจดหมายกิจธุระเช่น จดหมายเชิญวิทยากรจดหมายของความอนุเคราะห์และจดหมายแสดงความขอบคุณ
6. การกรอกรแบบสมัครงาน
7. มารยาทในการเขียน

2.3.5 การเขียนเพื่อการสื่อสาร

การเขียนเพื่อการสื่อสาร ผู้เรียนต้องเขียนข้อความโดยใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องตามระดับภาษา เขียนชีวประวัติ หรืออัตชีวประวัติ เขียนข้อความ เขียนจดหมายกิจธุระ กรอกรแบบสมัครงาน พร้อมเขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้และทักษะของตนเองที่เหมาะสมกับงาน และมีมารยาทในการเขียน [39]

2.3.5.1 การเขียนตามสถานการณ์และโอกาสต่างๆ

ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้อยู่เสมอ ไม่ในโอกาสใดก็โอกาสหนึ่ง นอกจากจะเพื่อกิจธุระการงานแล้ว การสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างกันยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งในสถานการณ์และโอกาสต่างๆ

1. การเขียนอวยพร

“อวยพร” หมายถึง การให้พิเศษตามคำขอหรือการแสดงความปรารถนาดีเพื่อให้ได้ตามประสงค์ คนไทยมีธรรมเนียมผู้ใหญ่ได้พรผู้น้อย ผู้ให้พรคือผู้อาวุโสกว่าผู้รับพร เช่น บิดามารดาให้พรแก่บุตร ในบางครั้งผู้อวยพรอาจเป็นผู้ที่มีวัยหรือสถานภาพเสมอกัน เช่น เพื่อนอวยพรให้แก่เพื่อนแต่เดิมผู้น้อยไม่อวยพรผู้ใหญ่ แต่ผู้น้อยขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้แก่ผู้ใหญ่ คำอวยพรเป็นผลดีต่อจิตใจ

ของผู้รับเพราะเป็นการแสดงความปรารถนาดีต่อกัน การเขียนอวยพรจึงเป็นการเขียนที่ใช้ภายในเชิงสร้างสรรค์

1.1 แนวทางการเขียนอวยพร

1.1.1 เลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับบุคคล โดยคำนึงถึงว่าผู้รับอยู่ในสถานภาพหรือมีความเกี่ยวข้องกับผู้เขียนอย่างไร ผู้รับอาจเป็นบิดา มารดา ญาติผู้ใหญ่ เพื่อนร่วมงานหรือเพื่อนที่สนิทคุ้นเคย การเขียนอวยพรให้ผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่าง ๆ ย่อมใช้คำขึ้นต้นและลงท้ายที่แตกต่างกัน

1.1.2 เลือกใช้ถ้อยคำให้ถูกต้องกับโอกาส การเขียนอวยพรที่มีประสิทธิภาพจะต้องคำนึงถึงโอกาสว่าจะเขียนในโอกาสใด เช่น อวยพรวันขึ้นปีใหม่ งานมงคลสมรส งานรับตำแหน่งใหม่ งานวันเกิด แต่ละโอกาสจะมีลักษณะการใช้ถ้อยคำที่แตกต่างกัน เช่น งานวันเกิดควรอวยพรให้มีอายุยืนยาว มีความสุขและปราศจากโรคภัย เป็นต้น

1.1.3 เลือกใช้ถ้อยคำให้ผู้รับเกิดความประทับใจ การเขียนอวยพรผู้เขียนควรสร้างความประทับใจหรือความสุขให้แก่ผู้รับด้วยการเลือกใช้ถ้อยคำที่สุภาพ นุ่มนวล น่าฟัง ไพเราะเหมาะสมด้วยเสียงและความหมาย เช่น เลือกใช้คำที่ทำให้เกิดเสียงคล้องจอง มีความหมายลึกซึ้งไปในทางที่ดีงาม เป็นต้น

1.2 ประเภทของคำอวยพร

1.2.1 คำอวยพรในโอกาสต่างๆ ไป เช่น ผู้ใหญ่ให้พรแก่เด็กที่มาช่วยเหลือ ดูแลเยี่ยมเยียนหรือผู้ใหญ่ให้พรด้วยความเอ็นดู รักใคร่หรือหวังดี เป็นต้น

- ขอให้เจริญสุข
- ขอให้อยู่เย็นเป็นสุข
- ขอให้อยู่ดีกินดี
- ขอให้อายุมั่นขวัญขึ้น
- ขอให้โชคมีชัย
- ขอให้มีความสุขสวัสดิ์

1.2.2 คำอวยพรเฉพาะโอกาส เช่น วันเกิด วันขึ้นปีใหม่ วันขึ้นบ้านใหม่ วันแต่งงาน วันสำเร็จการศึกษา วันรับตำแหน่งใหม่ เช่น

- ขอให้อยู่ดีกินดี
- ขอให้มั่งมีศรีสุข
- ขอให้มีความสุขแข็งแรงสมบูรณ์
- ขอให้มีความสุขตลอดปี 2555
- ขอให้มีความสุขในงานหน้าที่การงาน
- ขอให้ครองรักกันยั่งยืนและมีความสุข
- ขอให้ประสบความสำเร็จในตำแหน่งใหม่

- ขอให้ใช้ความรู้ที่ร่ำเรียนมาทำประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

2. การเขียนคำขวัญ

คำขวัญ คือ ถ้อยคำที่เขียนขึ้นเพื่อจูงใจผู้รับสาร เพื่อทำให้เกิดความประทับใจ ให้ข้อคิดหรือเป็นเครื่องเตือนใจให้ปฏิบัติตามในเรื่องต่าง ๆ

2.1 แนวทางการเขียนคำขวัญ

คำขวัญที่ดีต้องเป็นข้อความที่มีขนาดไม่ยาวมาก มีความไพเราะและมีพลังในการโน้มน้าวใจผู้ฟังครอบคลุมเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ดังนี้

2.1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนว่าจะสื่อสารในเรื่องใด ต้องการให้ผู้รับฟังคล้อยตามเห็นด้วยหรือปฏิบัติตามในเรื่องใด

2.1.2 กำหนดกลุ่มเป้าหมายหรือผู้รับสารให้ชัดเจน เพราะการกำหนดกลุ่มเป้าหมายจะส่งผลถึงลักษณะภาษาที่ใช้ในการเขียน

2.1.3 เรียบเรียงข้อความที่จะเขียนในลักษณะร้อยแก้ว เพื่อให้มีเนื้อหาครอบคลุมเป้าหมายที่กำหนดไว้ก่อน

2.1.4 เรียบเรียงข้อความร้อยแก้วที่ร่างไว้ให้เป็นข้อความที่มีสัมผัสและใช้ถ้อยคำที่มีพลังโน้มน้าวใจ โดยเขียนหลายๆ ข้อความเพื่อพิจารณาตัดข้อความที่ไม่เหมาะสมออก จนเหลือข้อความที่เหมาะสมที่สุด

2.1.5 ตรวจสอบ นำคำขวัญที่ได้มาพิจารณาตรวจทานการให้คำ ต้องมีความถูกต้องทั้งด้านความหมาย ระดับภาษาและการเขียนสะกด

2.2 ลักษณะของคำขวัญที่ดี

คำขวัญที่ดี คือ คำขวัญที่กระชับใจผู้รับสาร ทำให้ผู้รับสารสนใจและจดจำคำขวัญได้ทันทีที่ได้ฟังซึ่งคำขวัญที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

2.2.1 เป็นถ้อยคำที่สั้น กระชับรัด มีความหมายลึกซึ้ง โดยใช้คำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป แต่ไม่เกิน 16 คำ แบ่งเป็นวรรคได้ตั้งแต่ 1-4 วรรค เช่น

-หนังสือคือมิตร สื่อความคิดให้ก้าวไกล

- ยาเสพติด	เป็นภัยต่อชีวิต	เป็นพิษต่อสังคม
- รอบคอบ	รู้คิด	มีจิตสาธารณะ
- สามัคคี	มีวินัย	ใฝ่เรียนรู้
		เชิดชูคุณธรรม

2.2.2 เขียนให้ตรงจุดมุ่งหมาย คือ แสดงความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเด่นชัดหรือมีใจความสำคัญเพียงประการเดียว เพื่อให้จำง่าย เช่น

- แสดงพลังประชาธิปไตย	ด้วยการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- กรู้อิพล้างสร้างแผ่นดิน	ไทยทุกถิ่นน้อมบูชาพระคุณครู
- ยาเสพติดคือมารร้าย	บ่อนทำลายสังคมไทย

2.2.3 จัดแบ่งจังหวะคำสม่ำเสมอ เช่น

- สามัคคี   มีวินัย   ใฝ่คุณธรรม
- ขยัน   ประหยัด   ซื่อสัตย์   มีวินัย
- สัมโอหวน   ข้าวสารขาว   ลูกสาวงาม   ข้าวหลามอร่อย

2.2.4 เล่นคำทั้งด้านเสียง สัมผัสและการซ้ำคำ ช่วยให้จดจำง่าย เช่น

- เด็กดีเป็นศรีแก่ชาติ   เด็กฉลาดชาติเจริญ
- สะอาดกายเจริญวัย   สะอาดใจเจริญสุข
- นิยมไทย   ใช้ประหยัด   ใจซื่อสัตย์   ถิ่นคุณธรรม

2.2.5 เป็นคำตกเดือนให้ปฏิบัติในทางที่ดี เช่น

- เมืองไทยจะรุ่งเรือง   พลเมืองต้องมีวินัย
- จงขยันหมั่นอ่านเขียน   จงพากเพียรเถิดพวกเรา
- เด็กที่ดีต้องมีสัมมาคารวะ   มานะบากบั่นและสมานสามัคคี

3. การเขียนคำคม

“คำคม” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง ถ้อยคำที่ชวนให้คิด แลคมคมและมีความจริง คำคมที่ดีต้องแสดงถึงการใช้ความคิดหรือแสดงให้เกิดความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านมีความเข้าใจลึกซึ้ง

3.1 แนวทางการเขียนคำคม

- 3.1.1 เลือกใช้ถ้อยคำสัมผัสคล้องจองไพเราะสละสลวย
- 3.1.2 ใช้ถ้อยคำที่มีความหมายคมคาย
- 3.1.3 มุ่งให้เกิดความคิดที่ดีและชวนให้ปฏิบัติตาม
- 3.1.4 มีความหมายลึกซึ้งกินใจ สะท้อนอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านหรือผู้ฟัง

3.2 ประเภทของคำคม

3.2.1 คำคมที่เป็นคำพหูพจน์ ไม่มีสัมผัส ใช้คำง่าย ๆ ไม่ต้องแปลความหมายอ่านแล้วเข้าใจได้ทันที เช่น

- จงเชื่อมั่นว่า “เรายังทำดีกว่านี้ได้อีก”
- การศึกษา คือ การตื่นขึ้นมามองเห็นตัวเอง
- เด็กเกิดมาเพื่อให้โลกงดงามเหมือนดอกไม้บานในแผ่นดิน

3.2.2 คำคมที่มีสัมผัสคล้องจอง ส่วนมากจะมี 2 วรรคเพื่อให้จดจำได้ง่าย เช่น

- ให้เกียรติคนที่อยู่ตรงหน้า   มีค่าเท่ากับให้เกียรติตนเอง
- อยู่อย่างคนธรรมดา   แต่งใจปัญญาย่างนักปราชญ์
- จงเติบโตจากความผิดพลาด   จงเจริญฉลาดจากความผิดหวัง

3.2.3 คำคมที่แต่งด้วยคำประพันธ์ เช่น

- ใครลืมลืมใครใจรู้	ใครอยู่ใครไปใจเห็น
ใครสุขใครเศร้าเข้าเย็น	ใจเป็นที่แจ้งแห่งเรา
ใครชอบใครชังช่างเกิด	ใครเชิดใครชูช่างเขา
ใครเบื่อใครบ่นทนเอา	ใจเราร่มเย็นเป็นพอ
- มีสสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท	อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง	อย่าจ่ายลงให้มากจะขาดกาน

4. การเขียนโฆษณา

“โฆษณา” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง การเผยแพร่หนังสือสู่สาธารณชน การป่าวร้อง การป่าวประกาศ โฆษณาเป็นการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจประเภทหนึ่ง มีลักษณะมุ่งใจเพื่อประโยชน์ในการขายสินค้าและบริการต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายสร้างความสนใจให้ผู้รับสารสะดุดตา สะดุดใจ และจดจำสินค้าหรือบริการที่โฆษณานั้น ผู้สร้างโฆษณาอาจใช้วิธีการต่างๆ ในการส่งสาร เช่น

ใช้คำคล้องจองเพื่อกระตุ้นความประทับใจ

- สุขกาย สบายใจ เมื่อใช้พอลโล
- ประทับคุณค่า ประทับตราแสงตะวัน

ใช้การบอกตรง ๆ เช่น

- พีเอ็กซ์ ดีที่สุด

4.1 แนวทางการเขียนข้อความโฆษณา

4.1.1 ต้องเขียนให้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ไม่คลุมเครือ สามารถสร้างการรับรู้ได้ทันที

4.1.2 ต้องเขียนให้มีความเหมาะสม ตรงกับกลุ่มเป้าหมายของสินค้าหรือบริการ เช่น เด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ฯลฯ

4.1.3 ต้องเขียนให้มีความกะทัดรัดได้ใจความไม่เยิ่นเย้อ

4.1.4 ต้องเขียนให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังบทโฆษณารู้สึกว่าผู้เขียนกำลังสื่อสารกับเขา

4.1.5 ต้องเขียนให้ผู้อ่านเกิดความต้องการที่จะซื้อสินค้าหรือใช้บริการ

4.2 ส่วนประกอบของโฆษณา

4.2.1 เนื้อหา เนื้อหาของโฆษณานำเสนอให้เห็นความดีพิเศษของสินค้าและบริการ หรือกิจกรรมที่โฆษณา เช่น

4.2.1.1 นำเสนอความดีพิเศษของสินค้า

- ยาม่องทาคี   ทั้งทาทั้งถูในตลับเดียวกัน
- ผงซักฟอกกลิ่น   กำจัดคราบเพียงแค่ป้ายครั้งเดียว

4.2.1.2 นำเสนอความดีพิเศษของการบริการ

- โอлимпิก... ทางสายผู้ชัยชนะ
- ธนาคารไทยพาณิชย์ มั่นคงด้วยรากฐาน บริการคุณาติมิตร

4.2.2 รูปแบบการนำเสนอ โฆษณามีรูปแบบการนำเสนอ ดังนี้

4.2.2.1 แบบเจาะจงกลุ่ม เช่น

- บนข้อมือบุคคลชั้นนำท่านจะพบแต่โซนาร์เท่านั้น

4.2.2.2 เป็นการนำเสนอสินค้าหรือประโยชน์ของสินค้าว่ามีข้อดีอย่างไร

- ปัญหาแบบนี้จะไม่เกิด ถ้าใช้ปูนตรานกพิราบแต่แรก

4.2.2.3 ใช้ถ้อยคำที่สั้นกระชับรัดกุมเพื่อสะดวกในการจำ

- รายได้ไร้ขีดจำกัด

4.2.2.4 ใช้รูปภาพหรือภาพที่เคลื่อนไหว

4.2.3 ภาษา โฆษณามีลักษณะใช้ภาษาที่สำคัญ คือ การสรรคำมาใช้ได้กระชับ ใช้คำน้อยกินความมาก สื่อความหมายกว้างขวางลึกซึ้ง จะใช้ทั้งวจนภาษา และอวจนภาษาในการสื่อสารภาษาเพื่อการโฆษณามักใช้ถ้อยคำแปลกใหม่เพื่อดึงดูดความสนใจ ใช้ภาษาที่มีสัมผัสเพื่อให้จำง่ายใช้ข้อความวลีประโยคสั้นๆ จุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้รับสารรับรู้ได้อย่างรวดเร็ว

4.2.4 การโน้มน้าวใจ การโน้มน้าวใจในโฆษณามีหลายวิธี เช่น การอ้างอิงบุคคลที่สามารถอ้างอิงได้ทั้งบุคคลธรรมดาที่ใช้สินค้าหรือบริการ แต่ถ้าเป็นดารหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับและรู้จักกันดีในสังคมจะได้รับความสนใจและความเชื่อถือเป็นพิเศษ การอ้างถึงสถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับรอง

4.2.5 ดึงดูดความสนใจ เป็นส่วนของการเขียนโฆษณาที่ทำให้ผู้พบเห็นหรือผู้รับสารเกิดความสนใจที่จะติดตามโฆษณาต่อไป เช่น

- ทำไมยาสีฟันเหมือนกัน แต่ให้กลิ่นไม่เหมือนกัน
- หายห่วงเรื่องฝ้าบนใบหน้าได้แล้วคุณสาว ๆ
- เพราะเหตุใดผงซักฟอกที่ดีต้องไม่มีสารฟอกขาว

5. การเขียนสุนทรพจน์

“สุนทรพจน์” หมายถึง คำกล่าวที่ดังก้อง ไพเราะ มีแนวคิดคมคาย ลึกซึ้ง ทำให้ผู้ฟังประทับใจ การเขียนสุนทรพจน์ ผู้เขียนควรเรียบเรียงถ้อยคำ เลือกใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาส และใช้สำนวนโวหารที่ไพเราะ สละสลวยและประทับใจ

5.1 แนวทางการเขียนสุนทรพจน์

การเขียนสุนทรพจน์ที่มีประสิทธิภาพและจะประสบความสำเร็จได้ควรมีการวางแผนเนื้อหา สาระ ถ้อยคำให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ถูกต้องตามหลักการใช้คำ การเรียบเรียงประโยค และการใช้สำนวนโวหารตามส่วนประกอบของการเขียนสุนทรพจน์ ดังนี้

5.1.1 คำนำ หรือการเริ่มต้นเพื่อนำเข้าสู่เนื้อเรื่องของสุนทรพจน์ เป็นส่วนที่สำคัญเพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่านหรือผู้ฟังว่าจะเขียนเรื่องอะไร การเขียนคำนำสำหรับสุนทรพจน์ผู้เขียนสามารถทำได้หลายวิธี โดยเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหาของสุนทรพจน์ เช่น นำด้วยคำถาม กระตุ้นความสนใจ นำด้วยความที่ให้งังคิด นำด้วยคำคมหรือบทร้อยกรอง โดยต้องเป็นไปอย่างแนบเนียน

5.1.2 การดำเนินเรื่อง หรือส่วนของเนื้อเรื่องต้องเป็นไปตามลำดับเหตุการณ์ไม่วกวน เน้นจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เป็นส่วนที่เสนอทรรศนะหรือความรู้สึกลึกซึ้งของผู้เขียนให้มีความชัดเจน ผู้เขียนควรเขียนให้มีความสัมพันธ์กัน ครอบคลุมประเด็น เช่น ถ้าจะเขียนสุนทรพจน์เกี่ยวกับคุณค่าของภาษาไทย ผู้เขียนต้องตั้งจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ฟังตระหนักในคุณค่าทุกประการของภาษาไทย ดังนั้นจึงตั้งประเด็นใจการเขียนเกี่ยวกับคุณค่าของภาษาไทยแล้วจึงเขียนขยายความ เช่น ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภาษาไทยเป็นสิ่งที่แสดงเอกลักษณ์ของชาติ ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและการเรียนรู้ศิลปะวิทยาการแขนงต่างๆ ภาษาไทยเป็นสิ่งที่เสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติ นอกจากนี้ผู้เขียนควรพิถีพิถันในการเลือกใช้ถ้อยคำ ใช้ภาษาทางการ ถูกต้องตามหลักการเขียนเรียบเรียงถ้อยคำกะทัดรัด ชัดเจน สื่อสารเข้าใจง่าย ราบรื่นและสละสลวยด้วยสำนวนโวหารและลีลาการเขียน

5.1.3 สรุป เป็นส่วนของการทบทวนและเน้นประเด็นสำคัญของสุนทรพจน์อีกครั้ง เราใจให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเชื่อ เกิดอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตาม ซึ่งการสรุปควรเขียนให้สอดคล้องกับคำนำ ประเด็นของเรื่อง ใช้ภาษาที่กระชับ สร้างความประทับใจให้แก่ผู้อ่าน ซึ่งการสรุปนั้นสามารถทำได้หลายวิธี เช่น สรุปด้วยคำคม สุภาษิต ร้อยกรอง หรือสรุปด้วยข้อความที่ให้งังคิด เช่น การเขียนสุนทรพจน์เกี่ยวกับคุณค่าภาษาไทย ในส่วนสรุปควรเขียนย้ำให้ผู้ฟังตระหนักในคุณค่าของภาษาไทย และควรหวนหาแนวไปเป็นมรดกของชาติต่อไป และสร้างอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตาม รวมถึงความประทับใจโดยการจบด้วยบทร้อยกรอง เป็นต้น

5.2 ประเภทของสุนทรพจน์

สุนทรพจน์แบ่งได้หลายประเภทตามความมุ่งหมายที่จะนำไปใช้ ดังนี้

5.2.1 สุนทรพจน์ที่มีเนื้อหาจริง ใจจดใจจ่อ คือ เนื้อหาของสุนทรพจน์จะมีลักษณะนำไปใช้ ดังนี้

5.2.2 สุนทรพจน์ที่มีเนื้อหากระตุ้นความรู้สึก ความคิด คือ เนื้อหาสาระมีลักษณะ โน้มน้าวและกระตุ้นความรู้สึกนึกคิดของผู้ฟังในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม เช่น การเมือง เศรษฐกิจและสังคม การกล่าวสุนทรพจน์แบบนี้มักกล่าวในพิธีสำคัญ เช่น พิธีต้อนรับแขกเมือง

คนสำคัญ พิธีเข้ารับตำแหน่งสำคัญทางการเมือง เช่น ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี หรือในวันสำคัญของชาติ

2.3.5.2 การเขียนชีวประวัติและอัตชีวประวัติ

การเขียนชีวประวัติและอัตชีวประวัติ จัดเป็นงานเขียนสารคดีประเภทหนึ่ง คือ สารคดีทั่วไป ซึ่งมีเนื้อหาเพื่อให้สาระความบันเทิง เพลิดเพลินควบคู่กันไป

สารคดีชีวประวัติเป็นงานเขียนร้อยแก้วที่กล่าวถึงเรื่องราวและพฤติกรรมของบุคคลที่น่าสนใจ โดยใช้ศิลปะการเรียบเรียงเพื่อให้เป็นบทเรียนสำหรับการดำเนินชีวิตแก่ผู้อ่าน ลักษณะของสารคดีชีวประวัติ และอัตชีวประวัติจะต้องเป็นเรื่องราวของบุคคลจริง ๆ ที่น่าสนใจ น่าศึกษา แสดงเรื่องราวความเป็นมา ความสำเร็จและความล้มเหลวในชีวิต ผู้เขียนต้องมีความเป็นกลาง มีคุณธรรมและต้องใช้ศิลปะในการเขียนที่ดี น่าอ่าน เข้าใจง่ายและเร้าความสนใจของผู้อ่าน

1. ประเภทของสารคดีชีวประวัติ

1.1 ชีวประวัติแบบจำลองลักษณะ คือ การเขียนสารคดีที่เน้นการอธิบายรูปร่าง ความคิด รสนิยม อุปนิสัยอย่างตรงไปตรงมาของเจ้าของประวัติ โดยใช้ภาษาที่สละสลวย

1.2 ชีวประวัติแบบสดุดี คือ การเขียนชีวประวัติที่มุ่งสรรเสริญบุคคลเจ้าของประวัติ กล่าวถึงเฉพาะด้านดีที่ควรยกย่องเพียงด้านเดียว มีความคล้ายคลึงกับวรรณคดีเฉลิมพระเกียรติสมัยโบราณ

1.3 ชีวประวัติแบบรอบวง คือ การเขียนชีวประวัติที่มุ่งให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง แต่เสนอข้อเท็จจริงมากกว่าการสรรเสริญเยินยอ

1.4 ชีวประวัติแบบประเมินค่า คือ การเขียนถึงบุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่โดยเน้นที่ผลงานของบุคคลว่าเขาทำอะไรประสบความสำเร็จอย่างไรและมีแนวโน้มอย่างไรในอนาคต

1.5 อัตชีวประวัติ คือ การที่ผู้เขียนเล่าประวัติของตนเอง อาจเล่าโดยตรงหรือเล่าในเชิงบันทึกและแสดงประวัติของตนลงไป

2. แนวทางการเขียนชีวประวัติและอัตชีวประวัติ

2.1 เลือกเขียนประวัติของบุคคลที่น่าสนใจ มีตัวตนอยู่จริง หรือบุคคลที่เสียชีวิตไปแล้ว โดยนำเสนอรูปแบบการดำเนินชีวิตทั้งด้านที่ประสบความสำเร็จและความล้มเหลวเพื่อให้เป็นข้อคิดเตือนใจแก่ผู้อ่าน

2.2 เขียนด้วยความบริสุทธิ์ใจ ปราศจากอคติและไม่ควรเขียนด้วยสำนวนโวหารที่ยกย่องจนเกินควรหรือมุ่งเพียงแต่แสดงว่าเป็นบุคคลใด แต่ควรชี้ให้เห็นว่าเป็นบุคคลอย่างไร และทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

2.3 ผู้เขียนจะต้องศึกษาค้นคว้า ข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติของบุคคลนั้นอย่างถ่องแท้ในด้านต่างๆ นำเสนอข้อมูลโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง เหมาะสม

2.3.5.3 การเขียนย่อความ

การย่อความ คือ การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ได้อ่านหรือฟัง จากนั้นจึงนำสาระสำคัญมาเรียบเรียงใหม่ด้วยสำนวนของผู้ย่อ ใช้ภาษาที่กระชับเข้าใจง่ายได้ใจความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ โดยมีเนื้อความเช่นเดียวกับเรื่องที่อ่านหรือฟัง

1. ความสำคัญของการย่อความ การย่อความมีความสำคัญ เพราะการย่อความช่วยให้สามารถจดจำสาระสำคัญของเรื่องได้แม่นยำ รวดเร็วและนำมาใช้ทบทวนหรืออ้างอิงใช้ประโยชน์ได้ภายหลัง

1.1 ย่อความจากเรียงร้อยแก้ว คือ การย่อความเรียง เช่น นิทาน ตำนาน ประวัติ ปาฐกถา แถลงการณ์ ประกาศ โอวาท พระบรมราโชวาท เป็นต้น

1.2 การย่อความจากบทร้อยกรอง คือ การย่อความจากบทประพันธ์ประเภทโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย เมื่อย่อแล้วไม่คงรูปคำประพันธ์เดิม จะมีเนื้อความเป็นความเรียงร้อยแก้ว

การย่อความมีประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ประโยชน์ทางตรงคือ เป็นการฝึกทักษะ การใช้ภาษา ส่วนประโยชน์ทางอ้อม คือ การย่อความเป็นกระบวนการฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักการสังเกต การวิเคราะห์ ความรู้ ความคิด และการใช้วิจารณญาณในการอ่าน

2. แนวทางการย่อความ

2.1 อ่านเรื่องที่ย่อให้จบอย่างน้อย 2 ครั้ง ครั้งแรกอ่านเพื่อรู้เรื่องที่จะย่อนั้นอย่างกว้าง ๆ ครั้งต่อไปอ่านเพื่อตอบคำถามให้ได้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำอย่างไร และเหตุผลใดจึงทำ ควรจัดลำดับเหตุการณ์ของเรื่องหรือเวลาให้ชัดเจน

2.2 จับใจความสำคัญแต่ละย่อหน้า โดยแยกใจความสำคัญออกจากพลความ

2.3 นำใจความสำคัญมาเรียบเรียงใหม่ด้วยสำนวนภาษาของผู้ย่อโดย

2.3.1 ใช้ถ้อยคำที่เข้าใจง่าย กระชับ ได้ใจความ

2.3.2 ใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 หรือใช้ชื่อในเรื่องนั้นโดยตรง ไม่ใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 สรรพนามบุรุษที่ 2

2.3.3 ข้อความในเครื่องหมายอัญประกาศให้เรียบเรียงเป็นเรื่องเล่าไม่ใช่เครื่องหมายอัญประกาศในข้อความที่ย่อแล้ว และไม่ใช้อักษรย่อในการย่อความ

2.3.4 ถ้าเรื่องที่ย่อใช้คำราชาศัพท์ให้คงคำราชาศัพท์ไว้

2.4 ถ้าเรื่องที่ย่อเป็นบทร้อยกรอง ต้องถอดคำประพันธ์ แล้วเขียนย่อเป็นร้อยแก้ว

2.5 ใจความที่ย่อต้องมีชื่อเรื่อง ถ้าไม่มีชื่อเรื่องผู้ย่อความต้องตั้งชื่อเรื่องเอง

2.6 การเขียนย่อความประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นส่วนคำนำ หรือการขึ้นต้นของย่อความ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทราบแหล่งที่มาของเรื่องนั้นๆ และส่วนที่สอง คือ ส่วนที่เป็นเนื้อหาของย่อความซึ่งจะต้องย่อหน้าใหม่และมีเพียงย่อหน้าเดียว

3. โครงสร้างของย่อความ

โครงสร้างของย่อความขึ้นอยู่กับประเภทของเรื่องที่นำมาย่อ โดยทั่วไปจะเริ่มต้นด้วยส่วน ที่เป็นการขึ้นต้นเพื่อบอกแหล่งที่มาของเรื่อง เพื่อความสะดวกในการอ่านรายละเอียดเพิ่มเติมจาก ต้นฉบับ และย่อหน้าต่อไปเป็นสาระของเรื่องที่นำมาย่อความ

สำหรับย่อหน้าแรกซึ่งบอกแหล่งที่มาของเรื่องที่นำมาย่อมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 เรื่องที่ย่อเป็นความเรียงร้อยแก้ว เช่น นิยาย นิทาน คำานาน ประวัติ ฯลฯ ต้องบอก ประเภท ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ที่มา หน้าใด

3.2 เรื่องที่ย่อเป็นประกาศ แจ้งความ แดงการณ ระเบียบคำสั่ง กำหนดการ ฯลฯ ต้อง บอกประเภท ชื่อเรื่อง ผู้ออกหนังสือ ผู้รับ วันเดือนปีที่ออกหนังสือ ดังนี้

3.3 เรื่องที่ย่อเป็นจดหมาย ให้บอกว่าเป็นจดหมายของใคร ถึงใคร เรื่องอะไร ลงวันที่เท่าไร

3.4 เรื่องที่ย่อเป็นหนังสือราชการ ต้องบอกว่าเป็นหนังสือราชการของหน่วยงานใด ถึงใคร เรื่องอะไร เลขที่เท่าไร ลงวันที่เท่าไร

หมายเหตุ ในการย่อจดหมายหลายฉบับติดต่อกันให้ใช้แบบขึ้นต้นจดหมายเฉพาะฉบับแรก ส่วนฉบับ ต่อๆ ไปให้ย่อต่อจากฉบับแรกโดยใช้คำพูดเชื่อมต่อกัน เช่น บอกว่าใครตอบ เมื่อไร ความว่าอย่างไร

3.5 เรื่องที่ย่อเป็นพระราชดำรัส พระบรมราโชวาท โอวาท สุนทรพจน์ ปาฐกถา คำ ปราศรัย ต้องบอกประเภท ผู้กล่าว แสดงแก่ใคร เรื่องอะไร เนื่องในโอกาสใด สถานที่ วันที่

3.6 เรื่องที่ย่อเป็นบทร้อยกรอง ต้องบอกประเภทของคำประพันธ์ ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง ที่มา หน้าใด

4. หลักการเขียนย่อความ

4.1 ต้องอ่านเนื้อเรื่องโดยตลอดอย่างมีสมาธิ

4.2 นำใจความสำคัญมาเขียนให้สั้นกะทัดรัดได้ใจความเป็นสำนวนภาษาของผู้ย่อเอง

4.3 ห้ามใช้สรรพนามบุรุษที่ ๑ และที่ ๒ ในการย่อ

4.4 ถ้ามีคำราชาศัพท์ให้คงเดิมไว้อย่าเปลี่ยนแปลง

4.5 ถ้าเป็นร้อยกรองให้ถอดความเป็นร้อยแก้ว

4.6 ส่วนประกอบของย่อความมี ๒ ส่วนคือ ส่วนนำ เป็นการบอกที่มาของเรื่องกับส่วนที่เป็นเนื้อความที่ย่อแล้ว

4.7 ถ้าเรื่องที่ย่อมีหลายเรื่อง ส่วนที่เป็นเนื้อความที่ย่อแล้ว ให้ขึ้นย่อหน้าใหม่ได้ตามจำนวนเรื่องที่ย่อ

5. รูปแบบการเขียนย่อความ

5.1 เรื่องที่ย่อเป็นความเรียงร้อยแก้ว เช่น นิยาย นิทาน ตำนาน ประวัติ ฯลฯ ต้องบอกประเภท ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ที่มา หน้าใด ดังนี้

นิทานเรื่อง.....ของ.....จาก.....
หน้า.....ความว่า.....
.....
.....

5.2 เรื่องที่ย่อเป็นประกาศ แจ้งความ แฉลงการณ์ ระเบียบคำสั่ง กำหนดการ ฯลฯ ต้องบอกประเภท ชื่อเรื่อง ผู้ออกหนังสือ ผู้รับ วันเดือนปีที่ออกหนังสือ ดังนี้

คำสั่งเรื่อง.....ของ.....ถึง.....
ลงวันที่.....ความว่า.....
.....
.....

5.3 เรื่องที่ย่อเป็นจดหมาย ให้บอกว่าเป็นจดหมายของใคร ถึงใคร เรื่องอะไร ลงวันที่เท่าไร ดังนี้

จดหมายของ.....ถึง.....เรื่อง.....
ลงวันที่.....ความว่า.....
.....
.....

5.4 เรื่องที่ย่อเป็นหนังสือราชการ ต้องบอกว่าเป็นหนังสือราชการของหน่วยงานใด ถึงใคร เรื่องอะไร เลขที่เท่าไร ลงวันที่เท่าไร ดังนี้

หนังสือราชการของ.....ถึง.....เรื่อง.....
เลขที่.....ลงวันที่.....ความว่า.....
.....
.....

5.5 เรื่องที่ย่อเป็นพระราชดำรัส พระบรมราโชวาท โอวาท สุนทรพจน์ ปาฐกถา คำปราศรัย ต้องบอกประเภท ผู้กล่าว แสดงแก่ใคร เรื่องอะไร เนื่องในโอกาสใด สถานที่ วันที่

คำปราศรัยของ.....แก่.....เรื่อง.....
เนื่องใน.....ณ.....วันที่.....
ความว่า.....
.....

5.6 เรื่องที่ย่อเป็นบทร้อยกรอง ต้องบอกประเภทของคำประพันธ์ ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง ที่มา หน้าใด

โคลงสี่สุภาพเรื่อง.....ของ.....ตอน.....
จาก.....หน้า.....ความว่า.....
.....
.....
.....

2.3.5.4 การเขียนจดหมาย

ปัจจุบันโลกมีการพัฒนาทางการสื่อสารโทรคมนาคมได้สะดวกและรวดเร็ว สามารถพูดคุยหรือส่งข้อมูลตอบโต้กันได้ทันที แต่การสื่อสารผ่านจดหมายก็ยังมีความสำคัญต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะจดหมายกิจธุระที่ใช้ในการติดต่อประสานงานเรื่องต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องมีหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร

การเขียนจดหมายกิจธุระ

จดหมายกิจธุระเป็นจดหมายที่เขียนติดต่อกันระหว่างบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ เช่น ห้างร้าน บริษัท สมาคม ฯลฯ เพื่อติดต่อกิจธุระสั่งซื้อของ สมัครงาน เชิญวิทยากร เชิญไปทัศนศึกษา เป็นต้น การเลือกใช้ภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเขียนจดหมาย ภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาแบบแผน ใช้ข้อความสั้น กระชับรัดกุม ชัดเจน สื่อสาร ตรงไปตรงมาและอ่านเข้าใจง่าย

1. ขั้นตอนการเขียนจดหมายกิจธุระ

1.1 หัวจดหมาย คือ ชื่อของหน่วยงานหรือองค์กรที่เป็นต้นสังกัดของผู้ออกจดหมายและที่อยู่ โดยเขียนไว้ตรงมุมบนสุดขวามือและอยู่ในบรรทัดเดียวกับลำดับที่ของจดหมาย

1.2 ลำดับที่ของจดหมาย ใช้คำว่า “ที่” ตามด้วยเลขบอกลำดับที่ของจดหมายและปี พ.ศ. มีเครื่องหมาย / (อ่านว่า ทับ) คั่นกลาง ลำดับที่นี้จะอยู่ทางด้านซ้ายของจดหมาย เช่น

- ที่ 18/2555 จะอยู่ทางด้านซ้ายของจดหมาย บางหน่วยงานจะมีตัวย่อของหน่วยงานตามหลังคำว่าที่ เช่น

- ที่ ศธ 20/2555 (ศธ ย่อมาจาก กระทรวงศึกษาธิการ)

1.3 วัน เดือน ปี ที่ออกหนังสือ ให้ลงวันที่ ชื่อเต็มของเดือน และตัวเลขปีพุทธศักราช เริ่มเขียนจากกลางกระดาษไปทางขวา เช่น

- 20 กุมภาพันธ์ 2555

1.4 เรื่อง บอกวัตถุประสงค์ที่ออกจดหมายฉบับนั้นโดยใช้ประโยคที่สั้น กระชับรัดกุม เช่น ขอความอนุเคราะห์

1.5 คำขึ้นต้น จดหมายกิจธุระใช้คำว่า “เรียน” ตามด้วยชื่อ นามสกุลหรือตำแหน่งของผู้รับ เช่น เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอรุณศักดิ์

1.6 สิ่งที่ส่งมาด้วย ให้ระบุว่าเป็นเอกสารใดที่ส่งมายังผู้รับ เช่น รายงานการประชุม หนังสือ ฯลฯ

1.7 ข้อความเนื้อหาสาระมี 2 ย่อหน้าเป็นอย่างน้อย ย่อหน้าแรกบอกสาเหตุที่ต้องเขียนจดหมาย ย่อหน้าที่ 2 บอกวัตถุประสงค์ของจดหมาย

1.8 คำลงท้ายใช้คำว่า ขอแสดงความนับถือ อยู่ตำแหน่งตรงกับวันที่

1.9 ลายมือชื่อ ต้องเป็นลายมือชื่อจริงของผู้ลงชื่อ

1.10 ชื่อเต็มของผู้เขียนจดหมายพิมพ์อยู่ในวงเล็บ เช่น (นายอมรยศ ขจรพงศ์)

1.11 ตำแหน่งของผู้เขียนจดหมาย ถ้าผู้เขียนจดหมายเป็นผู้ที่มีตำแหน่งรับผิดชอบ ถ้าเป็นจดหมายที่ออกในนามของชมรมหรือชุมนุมในสถานศึกษา ต้องลงลายมือชื่อของอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมกำกับท้ายจดหมายด้วย

1.12 หมายเลขโทรศัพท์ของผู้เขียนจดหมายหรือหน่วยงานที่ออกจดหมาย พิมพ์ไว้ลำดับสุดท้ายชิดขอบจดหมายด้านซ้าย หากมีหมายเลขโทรสาร ที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ควรระบุให้ครบถ้วน เพื่อความสะดวกในการติดต่อกลับ

นอกจากนี้ผู้เขียนจดหมายต้องคำนึงถึงหลักการเว้นบรรทัด และวรรคตอนให้ถูกต้องตามที่ได้กำหนดไว้ รวมถึงการใช้ของจดหมายควรเป็นของที่มีขนาดมาตรฐานหรือของจดหมายราชการ

2. มารยาทในการเขียนจดหมายกิจธุระ

2.1 กระดาษและซองต้องสะอาด ไม่มีรอยยับ ไม่มีสีสันลวดลาย ขนาดมาตรฐานตามที่ใช้กันทั่วไป

2.2 เขียนด้วยตัวบรรจง เรียบร้อย ไม่ขีดฆ่า ควรใช้ปากกาหมึกดำหรือน้ำเงินเท่านั้นเพื่อเป็นการเคารพ ต่อผู้ที่เราเขียนถึง

2.3 วางรูปแบบจดหมายถูกต้อง

2.4 ส่วนวนภาษาสละสลวย ตรงประเด็นถูกต้องตามระดับภาษา

2.5 มีความถูกต้อง เช่นสะกดคำ ชื่อยศ ตำแหน่ง ถ้าผิดพลาดทำให้ผู้รับเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี

2.6 การจำหน่ายซอง เขียนชื่อผู้ส่งและผู้รับให้ละเอียด ชื่อและที่อยู่ของผู้ส่ง เขียนไว้บนมุมซ้าย หรือด้านหลังซอง เพื่อให้จดหมายส่งคืนกลับได้หากไม่ถึงผู้รับ

2.7 แสตมป์ที่ติดหน้าซอง จะต้องถูกต้องตามอัตราที่ทางราชการกำหนด ติดมุมบนซอง ถ้าติดมากกว่า 3 ดวง ให้ติดเรียงกัน

2.8 เมื่อจดหมายไปถึงผู้รับแล้ว จะต้องตอบกลับทันทีโดยเร็ว ถ้าไม่ตอบกลับหรือตอบช้า จะเสียมารยาท ทำให้ผู้ส่งต้องคอย

ในวงการธุรกิจ และหน่วยงานต่างๆ จดหมายยังเป็นที่นิยม เพราะทำให้ไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทาง ประหยัด ค่าใช้จ่าย และเป็นหลักฐานสำคัญ ที่ใช้อ้างอิงได้จึงต้องประณีตในการเขียน เป็นเสมือนตัวแทนของเรา ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ มั่นใจ การติดต่อทางธุรกิจ ก็ประสบความสำเร็จ

2.3.5.5 การกรอกแบบสมัครงาน

การเขียนมีความสำคัญและจำเป็นต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะเกี่ยวกับอาชีพการติดต่อทางกิจธุระต่าง ๆ จะมีการกรอกแบบรายการทั่วไปเสมอ

แบบรายการ หมายถึง แบบสำหรับใช้กรอกข้อความที่หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานภาคเอกชน จัดทำขึ้นเพื่อให้ประโยชน์ในหน่วยงาน

1. ประเภทของแบบกรอกรายการ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 แบบกรอกรายการที่ใช้เป็นหลักฐาน เช่น ใบสมัครงาน ใบตอบรับสินค้า แบบกรอกรายการยืมคืนระหว่างห้องสมุด แบบสัญญาซื้อขาย แบบสัญญากู้เงิน แบบกรอกรายการ ดังกล่าวส่วนใหญ่มีรูปแบบเฉพาะเป็นมาตรฐาน อาจมีรายการแตกต่างกันบ้างแต่มีใจความสำคัญเช่นเดียวกัน

1.2 แบบกรอกรายการที่เป็นแบบประเมินผล เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น แบบสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจในการใช้ผลิตภัณฑ์ สินค้าหรือบริการต่างๆ แบบกรอกรายการจะมีรูปแบบเนื้อหาแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการประเมินผล

การเขียนกรอกแบบสมัครงาน เป็นการทดสอบความสามารถโดยทั่วไปขั้นแรกของผู้สมัคร ผู้สมัครต้องเขียนด้วยความรอบคอบ ลายมือสวยงาม สะอาด ชัดเจน ถ้าส่งทางไปรษณีย์ซองกระดาษจะต้องสีสุภาพ ไม่มีลวดลาย

2. แนวทางการกรอกแบบสมัครงาน

2.1 ศึกษาและทำความเข้าใจว่าเอกสารที่ต้องกรอกมีรายละเอียดใดบ้าง

2.2 อ่านแบบกรอกรายการนั้นให้ถูกต้องครบถ้วนว่าผู้รับสมัครงานต้องการทราบเกี่ยวกับอะไร หากมีข้อสงสัยให้สอบถาม

2.3 เขียนข้อความด้วยตนเองโดยให้อ่านง่ายและเขียนรายละเอียดที่จำเป็นให้ชัดเจน เช่น ชื่อ เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ความสามารถพิเศษ โดยเฉพาะคุณสมบัติที่ทางบริษัทต้องการ

2.4 แจ้งสถานที่และวิธีที่จะติดต่อได้สะดวกโดยให้ข้อมูลไว้หลายช่องทาง เช่น ที่อยู่ปัจจุบัน ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขโทรศัพท์มือถือ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์

2.5 รักษาความสะอาดไม่ให้มีรอยดุดลบขีดฆ่า เพราะความสะอาดนับเป็นสิ่งแรกที่สะท้อนลักษณะนิสัยของผู้กรอกแบบสมัครงาน

2.6 ตรวจสอบข้อความที่กรอกด้วยความรอบคอบ โดยเฉพาะรายละเอียดที่สำคัญ เช่น การทำสัญญา การวางมัดจำ การชำระเงิน เงื่อนไขต่างๆ ชื่อ – นามสกุล ในเอกสารที่เกี่ยวข้องทางกฎหมาย เขียนตัวสะกดการันต์ให้ถูกต้อง [40]

2.4 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.4.1 ความหมายแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การนำวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่ต้องทำการสอน ตลอดจนภาคเรียน มา สร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน การวัดและการประเมินผล สำหรับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนการสอนย่อยๆ ให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์และ ตรงกับชีวิตจริงในท้องถิ่น ซึ่งถ้ากล่าวอีกนัยหนึ่ง แผนการสอนคือ การเตรียมการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า หรือ คือการบันทึกการสอนตามปกตินั่นเอง

วัฒนาพร ระงับทุกข์ [42] ให้ความหมายของแผนการสอนว่าแผนการสอนหมายถึง แผนการหรือ โครงการ ที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการ เตรียมการสอน อย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่ จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นแผนงานหรือ โครงการที่ครูผู้สอนได้เตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ปฏิบัติการ เรียนรู้ในรายวิชาใดวิชาหนึ่งอย่างเป็นระบบระเบียบ โดยใช้เป็นเครื่องมือสำหรับจัดการเรียนรู้เพื่อนำ ผู้เรียนไปสู่ จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

นิคม ชมพุดวง [44] ให้ความหมายของแผนการสอนว่า แผนการสอน หมายถึง แผนการหรือ โครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นการ เตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่ จุดประสงค์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ การวางแผนการจัดกิจกรรมเป็นลาย ลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าอย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมี เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และ วิธีวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน

2.4.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

สุพล วังสินธุ์ [45] กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นกุญแจดอกสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่งสรุปความไว้ ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีเรียนที่ดี ผสมผสานความรู้และจิตวิทยาการศึกษา
2. ช่วยให้ครูมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเองล่วงหน้ามีความมั่นใจในการสอน
3. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในด้านของหลักสูตร วิธีสอนการวัดผลและประเมินผล
4. เป็นคู่มือสำหรับผู้มาสอนแทน
5. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรง เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษ
6. เป็นผลงานทางวิชาการแสดงความชำนาญความเชี่ยวชาญของผู้ทำ

2.4.3 ลักษณะที่ดีของแผนการจัดการเรียนรู้

สมนึก ภักทิษณี [46] ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของแผนต้องมีขั้นตอน ดังนี้

1. เนื้อหาต้องเขียนเป็นรายคาบ หรือรายชั่วโมงตารางสอน โดยเขียนให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องให้อยู่ในโครงการสอน และเขียนเฉพาะเนื้อหาสาระสำคัญพอสังเขป (ไม่ควรบันทึกแผนการสอนอย่างละเอียดมากนัก เพราะจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย)
2. ความคิดรวบยอด (Concept) หรือหลักการสำคัญ ต้องเขียนให้ตรงกับเนื้อหาที่จะสอนส่วนนี้ถือว่าเป็นหัวใจของเรื่องครูต้องทำความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนจนสามารถเขียนความคิดรวบยอดได้อย่างมีคุณภาพ
3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ต้องเขียนให้สอดคล้อง กลมกลืนกับความคิดรวบยอด มิใช่เขียนตามอำเภอใจ มิใช่เขียนสอดคล้องเฉพาะเนื้อหาที่จะสอนเท่านั้นเพราะจะได้เฉพาะพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรู้ความจำ สมองหรือการพัฒนาของนักเรียนจะไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร
4. กิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดเทคนิคการสอนต่างๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
5. สื่อที่ใช้ควรเลือกให้สอดคล้องกับเนื้อหา สื่อดังกล่าวต้องช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในหลักการได้ง่าย
6. วัดผล โดยคำนึงถึงเนื้อหา ความคิดรวบยอด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและช่วงที่ทำการวัด (ก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน) เพื่อตรวจสอบว่าการสอนของครูบรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

2.4.4 การวางแผนการจัดการเรียนรู้

การวางแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การตีความหมายของหลักสูตร และการกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรที่จะต้องนำมาจัดการเรียนการสอน ให้แก่ผู้เรียน ผลจากการวางแผนจะได้คู่มือที่ใช้เป็นแนวทาง เรียกว่า กำหนดการสอน ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้ [46]

1. ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร ได้แก่ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง เวลาเรียนแนวดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การวัดและการประเมินการเรียน คำอธิบายในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งระบุเนื้อหาที่ต้องให้นักเรียนได้เรียน ตามลำดับขั้นตอนกระบวนการที่ต้องให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้

2. ศึกษาความสอดคล้องสัมพันธ์กันกับองค์ประกอบแต่ละส่วนของหลักสูตร

3. ลำดับความคิดรวบยอดที่จัดให้นักเรียนแต่ละระดับชั้นได้เรียนรู้ก่อนหลัง โดยพิจารณาขอบข่ายเนื้อหา และกิจกรรมที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชา

4. กำหนดผลที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียน เมื่อได้เรียนรู้ความคิดรวบยอดแต่ละเรื่องแล้ว

5. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชา หรืออาจพิจารณาจากกิจกรรมที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ

6. กำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสมกับขอบข่ายเนื้อหาสาระหรือความคิดรวบยอดจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมที่กำหนดไว้

7. รวบรวมรายละเอียดตามกิจกรรมข้อ 1 – 6 จัดทำเป็นเอกสารที่เรียกว่ากำหนดการสอนหรือแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้เป็นแนวทางในการเตรียมแผนการสอนต่อไปการเตรียมการสอนและการปฏิบัติการสอน

ชัยขันธ์ พรหมวงศ์ [48] ได้ให้ทัศนะว่า การเขียนแผนที่ดินนั้น ควรเขียนครอบคลุมเนื้อหา และต้องไม่เขียนพฤติกรรมของครูลงในแผนการสอน พึงระลึกเสมอว่านักเรียนเป็นผู้แสดง ครูเป็นเพียงผู้แนะนำแบบเรียนหรือแผนใดๆ มิใช่กัมภีร์หรือกฎหมายที่ครูต้องปฏิบัติตามไปเสียหมด จะต้องนำไปพิจารณาถึงความเหมาะสม ปรับใช้ให้เหมาะสมแก่บุคคล โอกาสและสถานที่จึงนับว่าเป็นครูที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริงการทำแผนการสอน ไม่ว่าจะป็นลักษณะและรูปแบบใด จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ป็นสำคัญ

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ต้องชัดเจน

2. กิจกรรมควรนำไปสู่ผลการเรียนตามจุดประสงค์ได้จริง

3. ระบุพฤติกรรมนักเรียนและพฤติกรรมครูผู้สอนอย่างชัดเจน ในการอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนให้เกิดการเรียนรู้

4. สื่อการเรียนการสอนจะต้องมีคุณค่า มีความหลากหลาย ทั้งของจริง ภาพแผนภูมิ เอกสาร ใบความรู้

5. วิธีการวัดผลควรชัดเจนตามจุดประสงค์การเรียนรู้แผนการสอนที่มีคุณภาพ จะแสดงถึงการเตรียมความพร้อมของครูในการพัฒนาอาชีพอีกด้วย สิ่งสำคัญควรเริ่มลงมือศึกษาและทำแผนการสอนตลอดทั้งนำไปใช้แล้วบันทึกผลลงด้วยจึงจะเกิดประโยชน์ต่อตัวนักเรียนอย่างสูงสุด

2.4.5 ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ [47] กล่าวว่า ถ้าครูได้ทำแผนการสอนและใช้แผนการสอนที่จัดทำขึ้น เพื่อนำไปใช้สอนในคราวต่อไป แผนการศึกษาดังกล่าวจะเกิดประโยชน์ดังนี้

1. ครูรู้วัตถุประสงค์ของการสอน
2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความมั่นใจ
3. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
4. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ
5. ถ้าครูประจำชั้นไม่ได้สอน ครูที่มาทำการสอนแทนสามารถสอนแทนได้ตามจุดประสงค์ที่กำหนด

2.5 หลักการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับครู โดยเชื่อว่า ผลการประเมินการเรียนรู้ที่มีคุณภาพย่อมมาจากเครื่องมือที่มีคุณภาพการหาคุณภาพเครื่องมือเป็นกระบวนการในการพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ เพื่อให้ผลเป็นที่เชื่อถือได้

สรกฤษ มณีวรรณ [49] กล่าวถึงข้อควรพิจารณาในการสร้างแบบประเมินคอร์สแวร์ หรือบทเรียนออนไลน์ทางการศึกษาว่าควรมีข้อพิจารณา ดังนี้

1. มีเอกสารสิ่งพิมพ์และคู่มือประกอบโปรแกรมหรือไม่
2. โปรแกรมทำงานเรียบร้อยดี มีข้อผิดพลาดในการทำงานหรือไม่
3. โปรแกรมใช้ได้ง่าย ปฏิบัติตามได้หรือไม่
4. กิจกรรมโปรแกรมเหมาะสมกับการเรียนหรือไม่

เวอร์เชน และคณะ [50] ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่าเป็นการพิจารณาหรือกำหนดคุณค่าเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อตัดสินใจ และยังได้อธิบายการประเมิน โครงการว่าเป็นวิธีการสืบค้นตัดสินใจเพื่อ

- ก. พิจารณามาตรฐานหรือเกณฑ์สำหรับตัดสินคุณภาพ และพิจารณาว่าเกณฑ์ดังกล่าวควรเป็นเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องหรือไม่
- ข. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- ค. ใช้เกณฑ์มาตรฐานเพื่อตัดสินคุณค่า คุณภาพ คุณประโยชน์ หรือคุณประสิทธิภาพที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์

2.5.1 เกณฑ์ประเมิน สามารถกระทำได้ใน 3 ลักษณะ คือ

1. การประเมินกระบวนการสอน เพื่อเป็นการประเมินว่าสามารถบรรลุได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ทั้งในด้านผู้สอน สื่อการสอน และวิธีการสอน โดยในการประเมินสามารถกระทำได้ทั้งในระยะก่อน ระหว่าง และหลังการสอน
2. การประเมินความสำเร็จของผู้เรียน ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่ามีเกณฑ์เท่าใด การวัดผลอาจทำได้ด้วยการทดสอบ การสอบปากเปล่า หรือดูจากผลงานของผู้เรียน สิ่งสำคัญที่จะทราบได้ว่าผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมากน้อยเท่าใด คือ สังเกตจากการปฏิบัติและการแสดงออกของผู้เรียน
3. การประเมินสื่อและวิธีการสอน โดยการให้ผู้เรียนมีการอภิปรายและวิจารณ์การใช้สื่อและเทคนิควิธีการสอนว่าเหมาะสมมากน้อยเพียงใด [50]

2.5.2.1 การตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหาบทเรียน

ไพโรจน์ ติรณานกุล [52] กล่าวว่า การสร้างบทเรียนทางไมโครคอมพิวเตอร์นั้นผู้สร้างควรพิจารณาและสามารถตอบคำถามต่างๆ เหล่านี้ได้เพื่อประกอบการตัดสินใจในการสร้างบทเรียนดังนี้

1. เนื้อหาวิชาที่จะสร้างเป็นบทเรียนจะคงตัวไปนานเท่าไร
2. บทเรียนที่จะสร้างขายสำเร็จรูปหรือมีผู้สร้างไว้หรือยัง
3. บทเรียนที่จะสร้างขึ้นสามารถลดภาระการสอนได้จริงหรือไม่
4. มีผู้เรียนจำนวนมากพอหรือไม่
5. การสร้างบทเรียนสามารถสร้างให้เสร็จได้ภายในระยะเวลาที่ต้องการหรือไม่
6. ผลลัพธ์คุ้มกับการลงทุนหรือไม่
7. การวัดผลจะเกิดปัญหาต่อเนื้ออย่างใดหรือไม่
8. การสร้างบทเรียนจะใช้รูปแบบโปรแกรมแบบเรียงลำดับหรือแบบแตกแขนงจึงจะเหมาะสม
9. มีความเข้าใจและทักษะในการสร้างบทเรียนอย่างแท้จริงแล้วหรือยัง

นอกจากนี้ ไพโรจน์ ติรณานกุล และคณะ [53] ยังได้กล่าวว่าในการตรวจสอบลำดับเนื้อหานั้นจะมีการตรวจสอบ 2 ขั้นตอนคือ

1. การตรวจสอบความต่อเนื่องของเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้เดียวกันเพื่อดูว่ามีความเหมาะสมต่อเนื่องกันหรือไม่และตอบสนองวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมครบถ้วนหรือไม่
2. การตรวจสอบความเชื่อมโยงของเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เพื่อดูว่าการเชื่อมโยงของเนื้อหาแต่ละหน่วยเป็นไปตามที่ได้วิเคราะห์ไว้หรือไม่

ภายหลังจากการตรวจสอบลำดับของเนื้อหาอย่างถูกต้องแล้วให้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่พัฒนาขึ้นโดยทำ 2 ด้านต่อเนื่องกันคือ

1. การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเป็นการรับรองคุณภาพเนื้อหานั้นว่าถูกต้องก่อนจะนำไปพัฒนาเป็นบทเรียนการตรวจสอบนั้นอาจจะให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินลงในกรอบการสอนหรือประเมินควบคู่กับแบบฟอร์มที่เป็นปลายเปิด

2. นำไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมายที่จะเรียนเนื้อหานั้นๆ ภายหลังจากประเมินความถูกต้องของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญและปรับแก้แล้วขั้นตอนต่อไปก็นำไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมายที่จะเรียนเนื้อหานั้นๆ เพื่อทดสอบความเข้าใจในการเรียนเนื้อหาและการสื่อความหมายของสำนวนที่ใช้ตลอดจนรูปแบบที่สื่อความหมายต่อผู้เรียนในขั้นนี้จะต้องใช้กลุ่มเป้าหมายจริงโดยคัดเลือกประมาณ 9-12 คนให้ทดลองเรียนเนื้อหาและหากสงสัยหรือไม่เข้าใจตรงไหนให้ผู้เรียนเขียนไว้ จากนั้นจึงรวบรวมข้อมูลที่ได้นำมาปรับแก้ให้สมบูรณ์และตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งหลังจากปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์แล้วถือว่าจบขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

ดังนั้น การตรวจสอบการออกแบบการสอนจึงต้องมีความเชี่ยวชาญในด้านเนื้อหาเทคนิคการนำเสนอเนื้อหาการเลือกใช้มัลติมีเดียอย่างเหมาะสม และมีความรู้ในการวัดผลการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การตรวจสอบดังกล่าวจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบการสอน และผู้เชี่ยวชาญด้านมัลติมีเดียในการตรวจและรับรองงาน

การประเมินคุณภาพการใช้สื่อ สามารถทดลองนำสื่อที่ปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพตามต้องการแล้วนั้นไปทดลองใช้ หลังจากนั้นทำการประเมินผลอีกครั้งหนึ่งก็จะได้ต้นแบบของสื่อที่คุณภาพที่ผ่านการทดลองหาคุณภาพและการประเมินผลจนเป็นที่มั่นใจ

2.5.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของการนำเสนอบทเรียน

เป็นการตรวจสอบคุณภาพในการออกแบบการสอน (Instructional Design) และการวางแผนซึ่งจะต้องมีการออกแบบให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมายโดยเลือกวิธีการสอนสื่อการสอนที่เหมาะสมมาใช้นั่นเองเป้าหมายสำคัญในการออกแบบนั้น คือ การให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ในการออกแบบนั้นจะต้องคำนึงถึงกระบวนการนำเสนอทั้งหมดซึ่งจะมีการนำเข้าบทเรียนการนำเสนอเนื้อหาสาระการทบทวนเสริมความเข้าใจและการสรุปบทเรียนรวมทั้งการใช้เทคนิควิธีการสอนการใช้สื่อต่างๆ ที่เหมาะสมและสิ่งที่สำคัญที่การออกแบบทั่วไปไม่มีก็จะต้องออกแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างบทเรียนกับผู้เรียนซึ่งเป็นสิ่งที่คอมพิวเตอร์สามารถทำได้โดยในการกำหนดกลวิธีในการนำเสนอและเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของเนื้อหานั้นผู้ดำเนินการ คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาแต่สำหรับการออกแบบแผนภูมิการนำเสนอในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ควรเป็นผู้

ที่มีความเชี่ยวชาญใน 2 ด้านคือผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ร่วมด้วยในการออกแบบบทเรียนนั้นจำเป็นจะต้องมีความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ดังนี้ ความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเทคนิคการนำเสนอเนื้อหาบทเรียนการเลือกใช้สื่อมัลติมีเดียอย่างเหมาะสม และมีความรู้ในการวัดผลการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ควรทำงานเป็นทีมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาทางด้านกาออกแบบการสอน (Instructional Design) และทางด้านมัลติมีเดียด้วย แต่หากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหามีความชำนาญในการออกแบบบทเรียนและมัลติมีเดียก็สามารถดำเนินการด้วยตนเองได้

2.5.2.3 การตรวจสอบคุณภาพด้านมัลติมีเดีย

เป็นการตรวจสอบคุณภาพด้านมัลติมีเดียของบทเรียนที่สร้างเสร็จแล้วโดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านมัลติมีเดียเป็นผู้ตรวจสอบซึ่งอาจจะตรวจสอบสื่อต่างๆ เช่น สีของอักษรและสีพื้นหลังว่ามีความเหมาะสมหรือไม่คุณภาพของเสียงดีหรือไม่ภาพที่นำมาใช้มีความชัดเจนและมีขนาดภาพที่เหมาะสมหรือไม่การออกแบบหน้าจอ รวมทั้งการเชื่อมโยงของกรอบการสอนในแต่ละกรอบภายหลังจากตรวจสอบคุณภาพเรียบร้อยแล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ก็จะได้บทเรียนที่พร้อมจะนำไปทดลองหาประสิทธิภาพต่อไป

ในการตรวจสอบคุณภาพด้านมัลติมีเดียของบทเรียนที่สร้างเสร็จแล้วจะตรวจสอบใน 2 ด้าน คือ

1. ตรวจสอบคุณภาพด้านสื่อ โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีมัลติมีเดียและนักเทคโนโลยีทางการศึกษาหรือเทียบเท่า
2. ตรวจสอบคุณภาพทางด้านเนื้อหาบนหน้าจอโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาในการตรวจสอบคุณภาพมัลติมีเดียของบทเรียนนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อตรวจสอบบทเรียนที่สร้างขึ้นซึ่งแตกต่างจากการตรวจสอบที่ผ่านมาคือเน้นเนื้อหาที่จัดเตรียมบนกระดานการตรวจจุดนี้เน้นการตรวจสอบตัวบทเรียนที่แสดงบนคอมพิวเตอร์แล้วหรือ Computer Instruction Package ซึ่งจะเป็นการตรวจสอบคุณภาพของสื่อการนำเสนอหน้าจอกความสมบูรณ์ในด้านการเชื่อมโยงเนื้อหาและเทคนิคต่างๆเช่น ลักษณะปฏิสัมพันธ์ของบทเรียนเป็นต้น

ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีมัลติมีเดียเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียทางการศึกษา มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาด้านการผลิตกับเจ้าหน้าที่เทคนิค รวมทั้งมีหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพของสื่อและเทคนิคในการนำเสนอบทเรียนที่สร้างขึ้น อาจจะเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีมัลติมีเดีย หรือนักเทคโนโลยีการศึกษา

นอกจากการตรวจสอบคุณภาพมัลติมีเดียของบทเรียนด้านดังกล่าวแล้ว จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาอีกครั้ง เนื่องจากในการจัดลงโปรแกรมอาจจะมีความคลาดเคลื่อนจากสิ่งที่เข้าใจไม่ตรงกัน ดังนั้น เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นจะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของการนำเสนอเนื้อหาความถูกต้องของสื่อประกอบเนื้อหาต่างๆ ที่นำมาใช้ในหน่วยการเรียนรู้รวมทั้งการตรวจสอบความถูกต้องอื่นๆ ซึ่งอาจจะเกิดจากความผิดพลาดขณะเขียนโปรแกรมโดยปกติแล้วในการตรวจสอบคุณภาพด้านมัลติมีเดียของบทเรียนจะต้องมีเกณฑ์ที่เชื่อถือได้ทั้งนี้ เพื่อให้มีประเด็นการพิจารณาที่เป็นประเด็นเดียวกันในเนื้อหาจึงขอเสนอประเด็นหัวข้อหลักๆ ที่ควรคำนึงถึงในการตรวจสอบคุณภาพด้านมัลติมีเดียของบทเรียน

จะเห็นได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา มีบทบาทสำคัญมากในการผลิตบทเรียนเพราะจะต้องดูแลการผลิตในด้านเนื้อหาอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่ขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหา จนกระทั่งผลิตออกมาเป็นบทเรียนซึ่งสิ่งนี้จะทำให้มั่นใจได้ว่า บทเรียนที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้องเกณฑ์ในการตรวจสอบคุณภาพด้านมัลติมีเดียของบทเรียน โดยการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ด้านคือ

1. การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา การตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาได้แบ่งประเด็นออกเป็น 3 ส่วนคือ

1.1 ประเด็นตรวจสอบเนื้อหา

1.1.1 ความถูกต้องของการนำเสนอเนื้อหาบนหน้าจอ

- ตรวจสอบเนื้อหาสาระบนหน้าจอถูกต้องตามกรอบการสอนที่ออกแบบไว้
- มีวิธีการลำดับการนำเสนอเนื้อหาสาระบนหน้าจอเหมาะสมกับการเรียนรู้

1.1.2 ความถูกต้องของเนื้อหาที่นำเสนอโดยสื่อที่เหมาะสม

- ความถูกต้องตามเนื้อหาของสื่อกราฟิก
- ความถูกต้องตามเนื้อหาของสื่อภาพนิ่ง
- ความถูกต้องตามเนื้อหาของสื่อเสียง
- ความถูกต้องตามเนื้อหาของสื่อภาพเคลื่อนไหว
- ความถูกต้องตามเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์

1.1.3 ความถูกต้องของวิธีการปรากฏสื่อ

- วิธีการปรากฏสื่อกราฟิกบนหน้าจอถูกต้องเหมาะสม
- วิธีการปรากฏสื่อภาพนิ่งบนหน้าจอถูกต้องเหมาะสม
- วิธีการปรากฏสื่อเสียงบนหน้าจอถูกต้องเหมาะสม
- วิธีการปรากฏสื่อภาพเคลื่อนไหวบนหน้าจอถูกต้องเหมาะสม
- วิธีการปรากฏสื่อวีดิทัศน์บนหน้าจอถูกต้องเหมาะสม

1.2 ประเด็นตรวจสอบการปฏิสัมพันธ์

1.2.1 การปฏิสัมพันธ์ในบทเรียน

- การปฏิสัมพันธ์บนหน้าจอถูกต้องตามกรอบการสอน
- วิธีการนำเสนอปฏิสัมพันธ์เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ
- มีการให้ผลย้อนกลับอย่างเหมาะสมทันทีทันใด

1.2.2 การปฏิสัมพันธ์ในแบบฝึกหัด

- การปฏิสัมพันธ์บนหน้าจอถูกต้องตามกรอบการสอน
- มีการให้ผลย้อนกลับอย่างเหมาะสมทันทีทันใด
- วิธีการนำเสนอการย้อนกลับสร้างการเรียนรู้เพิ่มขึ้นหรือสร้างความเข้าใจให้

มากขึ้น

- วิธีการให้ผลย้อนกลับสื่อความหมายได้ชัดเจน

1.2.3 การปฏิสัมพันธ์ในแบบทดสอบ

- การปฏิสัมพันธ์บนหน้าจอถูกต้องตามกรอบการสอน
- มีวิธีการแจ้งผลการทดสอบที่เหมาะสมและสื่อความหมายชัดเจน

1.3 เกณฑ์ตรวจสอบโครงสร้างของบทเรียน

1.3.1 โครงสร้างของบทเรียนเป็นไปตามที่ออกแบบไว้

1.3.2 วิธีการเข้าถึงเนื้อหาง่ายและสะดวก

1.3.3 การเชื่อมโยงเนื้อหาเหมาะสมเข้าใจง่าย

1.3.4 ความสมบูรณ์ของการเชื่อมโยงและการเปลี่ยนหน้าจอเหมาะสมกับการเรียน

1.3.5 การออกจากโปรแกรมสะดวก

2. การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีมัลติมีเดียการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีมัลติมีเดียได้แบ่งประเด็นออกเป็น 3 ส่วนคือ

2.1 ประเด็นพิจารณาการนำเสนอมัลติมีเดีย

2.1.1 องค์ประกอบของหน้าจอ

- องค์ประกอบในการจัดแบ่งหน้าจอได้แก่ส่วนหัวส่วนเสนอเนื้อหาและส่วนควบคุมหน้าจอ
- องค์ประกอบในการจัดวางตำแหน่งต่างๆ บนหน้าจอเช่นตัวอักษรภาพ

เป็นต้น

2.1.2 พื้นหลัง (Background)

- สีของพื้นหลังเหมาะสมไม่รบกวนการมองหรือการอ่านเนื้อหาสาระ
- สีของพื้นหลังเหมาะสมไม่ทำลายสายตา

วิธีทัศน์

- พื้นหลังเหมาะสมกับกราฟิกภาพประกอบภาพเคลื่อนไหว (แอนิเมชัน) และ

- สีของพื้นหลังเหมาะสมกับเนื้อหาที่น่าสนใจ

2.1.3 ตัวอักษร

- ขนาดของหัวข้อแต่ละระดับเหมาะสม

- รูปแบบและขนาดของตัวอักษรที่น่าสนใจเนื้อหาสาระ

- สีสีนเหมาะสม

- การอ่านง่ายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

- การพิมพ์อักขระถูกต้อง

2.1.4 ปุ่มต่างๆ

- ขนาดของปุ่มมีความเหมาะสม

- ตำแหน่งที่วางปุ่มมีความเหมาะสม

- ความคงที่ของปุ่ม (ไม่เปลี่ยนตำแหน่งจนสับสน)

- การสื่อความหมายชัดเจนเข้าใจง่าย

2.1.5 การเปลี่ยนหน้าจอ

- การปรับเปลี่ยนหน้าจอต่อเนื่องเหมาะสม

- การปรับเปลี่ยนหน้าจอคงที่ไม่กระโดดหรือไม่เปลี่ยนรูปแบบมากเกินไป

- การเปลี่ยนหน้าจอไม่ทำให้สับสน

- เวลาที่ใช้ในการเปลี่ยนหน้าจอเหมาะสม

2.1.6 เสียง

- เสียงบรรยายชัดเจนหลักการอ่านถูกต้องและสื่อความหมายหรือได้อารมณ์

ตามเนื้อหาสาระ

- จำนวนเสียงบรรยายเหมาะสม/เพียงพอ

- เสียงประกอบเหมาะสม

2.1.7 ภาพประกอบ

- ขนาดของภาพมีความเหมาะสม (ขนาดใหญ่-เล็ก)

- การสื่อความหมายของภาพเหมาะสม

- ความชัดเจนของภาพ

2.1.8 ภาพเคลื่อนไหว

- ความยาวเวลาที่ใช้เหมาะสม

- ขนาดของภาพเหมาะสม (ขนาดใหญ่-เล็ก)

- การให้สีเหมาะสมต่อการมองและมีความชัดเจน

- การสื่อความหมายเหมาะสม
- ความสวยงาม

2.1.9 วิธีทัศน์

- ความยาวเวลาที่ใช้เหมาะสม
- ขนาดของภาพเหมาะสม (ขนาดใหญ่-เล็ก)
- ความชัดเจน
- การสื่อความหมายเหมาะสม

2.2 ประเด็นตรวจสอบการปฏิสัมพันธ์

2.2.1 การปฏิสัมพันธ์ในบทเรียน

- มีการแจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงปฏิสัมพันธ์ที่ชัดเจนและมีรูปแบบที่แน่นอน
- วิธีการนำเสนอปฏิสัมพันธ์เหมาะสม
- สื่อที่ใช้แสดงการปฏิสัมพันธ์เหมาะสม
- เวลาที่ใช้แสดงการปฏิสัมพันธ์เหมาะสม
- มีการให้ผลย้อนกลับอย่างเหมาะสมทันทีทันใด

2.2.2 การปฏิสัมพันธ์ในแบบฝึกหัด

- มีการให้ผลย้อนกลับอย่างเหมาะสมทันทีทันใด
- วิธีการให้ผลย้อนกลับสื่อความหมายได้ชัดเจน
- สื่อที่ใช้ในการย้อนกลับเหมาะสม
- เวลาที่ใช้แสดงการปฏิสัมพันธ์เหมาะสม

2.2.3 โครงสร้างบทเรียน

- การเข้าถึงเนื้อหาง่าย
- ความสมบูรณ์ของการเชื่อมโยงและการเปลี่ยนหน้าจอ
- การให้โอกาสเลือกเรียนต่อจากครั้งก่อนได้

สำหรับการประเมินคุณภาพบทเรียนนี้ มีขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการ โดยการนำบทเรียนที่พัฒนาเสร็จแล้วพร้อมแบบสอบถามประเมินคุณภาพของบทเรียนที่เป็นปลายเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ด้านทำการตรวจสอบหากในการตรวจสอบคุณภาพมีการแก้ไขสิ่งใดผู้เชี่ยวชาญก็จะระบุลงไปแบบสอบถามนั้น

ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินเพื่อให้เกิดความสะดวกในการสื่อสารข้อมูลกับเจ้าหน้าที่เทคนิคที่จัดทำโปรแกรมนั้นควรอยู่ใกล้ชิดเพราะหากมีการปรับปรุงแก้ไขสิ่งใดจะได้รับการทราบข้อมูลจากผู้ประเมินโดยตรงหรือหากคิดใจสงสัยสิ่งใดจะได้ซักถามได้ทันทีที่การสื่อสารที่ไม่ชัดเจนทำให้งานผิดพลาดและ

เสียเวลาหลังจากที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของสื่อแล้วมีสิ่งใดที่ต้องทำการปรับปรุงแก้ไขตามนั้นและเมื่อแก้ไขเสร็จแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหากถูกต้องก็ถือว่าใช้ได้เป็นการประกันคุณภาพของแบบบทเรียนว่ามีคุณภาพเชื่อถือได้และผ่านการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว

2.5.3 การสร้างแบบประเมินคุณภาพสื่อและแบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาสำหรับงานวิจัย

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ [55] ได้กล่าวถึงการสร้างแบบประเมินตามวิธีของลิเคิร์ตไว้ดังนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายของการประเมินว่าต้องการประเมินด้านใดบ้าง
2. ให้ความหมายของการประเมินอย่างชัดเจนเพื่อให้ทราบว่าสิ่งที่เป็นประเด็นที่จะสร้างแบบประเมินนั้นประกอบด้วยคุณลักษณะใดบ้าง
3. สร้างข้อความให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่สำคัญๆของสิ่งที่จะประเมินให้ครบถ้วนทุกแง่มุมและต้องมีข้อความที่เป็นไปในทางบวกและทางลบมากพอต่อการที่เมื่อนำไปวิเคราะห์และเหลือจำนวนข้อความที่ต้องการ
4. ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้นซึ่งทำได้โดยผู้สร้างข้อความเองและนำไปให้ผู้มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ ตรวจสอบโดยพิจารณาในเรื่องของความครบถ้วนของคุณลักษณะของสิ่งที่จะประเมินและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ตลอดจนลักษณะการตอบข้อความที่สร้างว่าสอดคล้องกันหรือไม่เพียงไร พิจารณาว่าควรจะให้ตอบว่า “เห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, เฉยๆ, ไม่เห็นด้วย, ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” หรือ “ชอบมากที่สุด, ชอบมาก, ปานกลาง, ชอบน้อย, ชอบน้อยที่สุด” เป็นต้น
5. กำหนดการให้คะแนนการตอบของแต่ละตัวเลือกโดยทั่วไปที่นิยมใช้คือกำหนดคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 หรือ 4, 3, 2, 1, 0 สำหรับข้อความทางบวกและ 1, 2, 3, 4, 5 หรือ 0, 1, 2, 3, 4 สำหรับข้อความทางลบซึ่งเป็นวิธีที่สะดวกมากในการปฏิบัติ

2.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.6.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ ได้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

นิภา เมธาวิชัย [56] กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึงความรู้สึกรู้สึกและทักษะที่ได้รับและพัฒนาจากการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ครูอาศัยเครื่องมือวัดผลช่วยในการศึกษาว่านักเรียนมีความรู้และทักษะมากน้อยเพียงใด

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ [57] กล่าวว่าเป้าหมายสำคัญของการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ คือ ต้องการให้ได้ ข้อมูลและข้อสนเทศ เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของนักเรียนนักศึกษา ที่เที่ยงตรงเชื่อถือได้ และนำไปใช้ ประโยชน์ได้

จากที่มีผู้กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลของการเรียนรู้ของ นักเรียนทั้งทางด้านปัญญา ความคิดและด้านทักษะปฏิบัติ ซึ่งสามารถวัดได้โดยการใช้เครื่องมือวัดผล

2.6.2 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีผู้ให้ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ไว้ดังนี้

นิภา เมธาวิชัย [56] กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นวิธีการตรวจสอบว่านักเรียนมี พฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้เพียงใด การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการจัดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพทางสมอง และสติปัญญาของนักเรียน ภายหลังจากที่ ได้เรียนไปแล้วโดยใช้แบบทดสอบ ซึ่งการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลจะต้องมีการวางแผนอย่างดี เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่เป็นมาตรฐาน สามารถเก็บรวบรวม ข้อมูลได้อย่างเที่ยงตรง คะแนนที่วัดมามีความเชื่อมั่นสูง แบบทดสอบที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกประเภทตามแนวคิดเดิมแบ่งออกโดยใช้เกณฑ์บางอย่างจำแนกเช่นจำแนกตามรูปแบบของ คำถามและการตอบจำแนกตามลักษณะการสร้างจำแนกตามปริมาณของผู้ที่สอบจำแนกตาม วิธีดำเนินการสอบจำแนกตามขอบเขตของเวลาที่ใช้ตอบข้อสอบจำแนกตามสิ่งที่ต้องการวัดการ จำแนกประเภทของแบบทดสอบแบ่งเป็น 2 ประเภทคือการวัดผลแบบอิงกลุ่มกับการวัดผลแบบ อิงเกณฑ์

1. การวัดผลแบบอิงกลุ่มเกิดจากความเชื่อในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยถือว่าบุคคล มีความสามารถเด่นหรือมีความสามารถด้อยอยู่บ้างคนส่วนใหญ่จะมีความสามารถปานกลาง ดังนั้น การทดสอบแบบนี้จึงยึดเอาคนส่วนใหญ่เป็นหลักในการเปรียบเทียบโดยพิจารณาผลของการสอบของ บุคคลเปรียบเทียบกับคนอื่นๆ ในกลุ่มเดียวกันการแปลความหมายของคะแนนแบบนี้จะทำให้ครู ทราบว่านักเรียนคนไหนอยู่ในตำแหน่งใดของกลุ่ม

2. การวัดผลแบบอิงเกณฑ์การวัดผลแบบนี้ยึดถือความเชื่อเรื่องการเรียนรู้เพื่อรอบรู้ โดย พยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนทั้งหมด หรือเกือบทั้งหมดประสบความสำเร็จในการเรียน แม้ว่าผู้เรียนจะมี ลักษณะแตกต่างกันตามทุกคนควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้ถึงขีดความสามารถสูงสุดของ แต่ละบุคคล ซึ่งอาจใช้เวลาต่างกัน การวัดผลแบบอิงเกณฑ์จึงเป็นการวัดโดยเปรียบเทียบคะแนนของ แต่ละบุคคลกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่วางไว้การวัดผลแบบนี้จะช่วยให้ทราบว่านักเรียนรู้อะไรบ้าง และรู้อย่างไรเพียงใด ดังนั้น การวัดผลแบบอิงเกณฑ์จึงขึ้นอยู่กับกำหนดยุทธศาสตร์เป็นสำคัญการวัด

แบบนี้ยังจะช่วยให้ครูทราบว่าต้องปรับปรุงการสอนในเนื้อหาตอนใด เพื่อที่จะได้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ ครูจะทราบถึงความก้าวหน้าของนักเรียนสามารถวิเคราะห์ถึงส่วนที่เก่งหรือไม่เก่งของนักเรียน

2.6.3 หลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น นักการศึกษาเสนอหลักเกณฑ์การสร้างแบบทดสอบไว้ดังนี้

วิทยุ วิชาลาภรณ์ [58] ให้ข้อเสนอแนะบางประการในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังต่อไปนี้

1. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรจะวัดตามจุดมุ่งหมายทุกอย่างในการสอนทั้งจุดมุ่งหมายเฉพาะและจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรจะวัดความเจริญงอกงามของนักเรียนที่เรียนว่าก้าวหน้าไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่
3. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรจะเน้นความสามารถที่จะใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์หรือนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ได้
4. การวัดผลควรเน้น ความรู้ ความจำ ความเข้าใจของสิ่งที่เรียนเพื่อที่จะนำไปใช้ในระยะเวลาต่างๆ โดยเฉพาะโครงสร้างและแนวคิดควรเน้นความเข้าใจมากกว่าการจำ
5. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรคำนึงถึงขีดจำกัดของเครื่องมือที่ใช้วัด
6. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครูผู้สอนไม่สามารถวัดพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงทุกๆ อย่างของผู้เรียนได้สิ่งที่วัดเป็นเพียงตัวแทนของพฤติกรรมเท่านั้นจึงต้องระวังในการเลือกตัวแทนให้ดีๆ

สรุปได้ว่า ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรคำนึงถึงจุดประสงค์หลายประการในการวัด เพื่อให้ครอบคลุมถึงพฤติกรรมในการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล ภาษาที่ใช้และความเจริญก้าวหน้าของการเรียนรู้ และในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบอิงเกณฑ์

2.7 การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

2.7.1 ความหมายของความพึงพอใจ

จากการศึกษา ทฤษฎีในเรื่องของความพึงพอใจนั้น พบว่า ได้มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

สมยศ นาวิการ [59] กล่าวว่า ความพึงพอใจ คือ ความรุนแรงของความต้องการของบุคคลเพื่อผลความพึงพอใจจะเป็นไปได้ทั้งทางบวกและลบ

จรัส โพธิ์จันทร์ [60] ได้กล่าวถึง ความพึงพอใจไว้ว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลแต่ละหน่วยซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางบวก ทางเป็นกลาง หรือทางลบ ความรู้สึกเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่กล่าวคือหากความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางบวกการปฏิบัติหน้าที่จะมีประสิทธิภาพสูงสุด แต่หากความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางลบการปฏิบัติหน้าที่จะมีประสิทธิภาพต่ำ

พิน คงพล [61] ได้กล่าวถึงความพึงพอใจไว้ว่าเป็นความรู้สึกชอบยินดีเต็มใจหรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่องานที่เขาปฏิบัติความพึงพอใจในการทำงานเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งทางด้านวัตถุหรือจิตใจ

จากความหมายที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความพึงพอใจนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก ความชอบ ความพอใจและทัศนคติของบุคคล ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเนื่องมาจากสิ่งเร้าและแรงจูงใจ ซึ่งปรากฏออกมาทางพฤติกรรม และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมต่างๆ ของบุคคลนั้น คือ ถ้าหากบุคคลมีความพึงพอใจในกิจกรรมหรืองานใด การกระทำกิจกรรมหรืองานนั้นก็จะยอมจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ของงานนั้นได้อย่างดีจึงถือได้ว่าความพึงพอใจ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมต่างๆ

2.7.2 การวัดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ เป็นคุณลักษณะทางจิตของบุคคลที่ไม่อาจวัดได้โดยตรง การวัดความพึงพอใจจึงเป็นการวัดโดยอ้อม วิธีการวัดความพึงพอใจในงานที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในปัจจุบันนี้มีหลากหลายวิธีด้วยกัน จากการศึกษาวิธีการวัดความพึงพอใจของนักวิชาการหลายท่านพบประเด็นของวิธีการวัดที่คล้ายกัน มาตรการวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี ได้แก่ [61]

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้สอบถามจะออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็นซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่างๆ เช่น การบริหาร และการควบคุมงาน และเงื่อนไขต่างๆ เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงได้

3. การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

ซึ่งนักวิชาการที่ศึกษาเรื่องความพึงพอใจส่วนใหญ่จะใช้วิธีการวัดโดยใช้แบบสอบถาม โดยนำรูปแบบของแบบสอบถามมาจากแบบถามที่มีผู้พัฒนาขึ้นมาเพื่อรวบรวมข้อมูลในการวัดความพึงพอใจที่ได้รับความนิยมและน่าเชื่อถือ ส่วนในงานวิจัยเรื่องรูปแบบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับครูประจำการนี้ ผู้วิจัยได้ใช้มาตรการวัดเจตคติในส่วนขององค์ประกอบความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ โดยใช้มาตรการวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งผู้วัดจะต้องสร้างข้อความเกี่ยวกับเป้าหมายจำนวนข้อความมีเท่าใดก็ได้ นำข้อความนี้ให้ตัวแทนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่เราต้องการทราบความพึงพอใจของเขาและให้เขาให้คะแนนข้อความหนึ่งตามค่ามาตร 5 มาตร โดยมีหลักในการสร้างข้อความในมาตรของลิเคิร์ต ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายของความพึงพอใจ
2. รวบรวมและคัดเลือกข้อความที่เป็นบวกและเป็นลบของความพึงพอใจต่อเป้าหมายให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
3. ให้กลุ่มตัวอย่างตอบข้อความตรงตามความเห็นหรือความรู้สึกของตนว่าพึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก หรือไม่พึงพอใจ
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อความแต่ละข้อกับข้อความทั้งหมดและตัดข้อที่มีความสัมพันธ์ต่ำออก ข้อที่มีความสัมพันธ์สูงแต่มีค่าเป็นลบให้สลับเครื่องหมายของคะแนน
5. จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามและส่งให้กลุ่มตัวอย่างตอบ
6. คะแนนความพึงพอใจของผู้ตอบแต่ละคนมีค่าเท่ากับคะแนนรวมของข้อความทั้งหมดหรือคำนวณเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมดก็จะทำให้ง่ายต่อการตีความยิ่งขึ้น

การวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนเป็นการวัดทัศนคติทั้งในด้านของตัวเครื่องมือที่สร้างและด้านกระบวนการเรียน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยแบบสอวัดทัศนคติเป็นเครื่องมือในการวัด

รวีวรรณ ชินิตระกูล [63] ได้กล่าวว่า การสร้างแบบวัดโดยวิธีของ Likert หรือที่เรียกว่า Likert Scale นิยมใช้วัดเกี่ยวกับหัวข้อต่อไปนี้ คือ เจตคติ ความคิดเห็น วัดความต้องการ วัดแรงจูงใจ วัดทัศนคติ ในการสร้างแบบวัด มีหลักเกณฑ์ในการสร้าง คือ การเขียนข้อความในเชิงเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย โดยครอบคลุมสิ่งที่จะวัด นำข้อความที่เขียนนั้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้รู้ทางภาษา พิจารณาว่าถูกต้องหรือไม่ แล้วนำมาแก้ไขให้ถูกต้อง ดังนี้

1. นำข้อความนั้นมาจัดพิมพ์เป็นแบบวัดเจตคติ หรือความคิดเห็นพร้อมคำชี้แจงในการตอบ
2. ตัดสินใจว่าจะใช้มาตราวัด (Scale) เท่าใด เช่น ใช้มาตราวัด 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด หรือใช้มาตราวัด 3 ระดับ คือ มากที่สุด ปานกลาง น้อยที่สุด
3. หลังจากสร้างเสร็จแล้ว ควรมีการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือว่ามีความเชื่อถือได้หรือไม่ ความพึงพอใจเป็นคุณลักษณะทางจิตของบุคคลที่ไม่อาจวัดได้โดยตรง การวัดความพึงพอใจจึงเป็นการวัดโดยอ้อม วิธีการวัดความพึงพอใจในงานที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในปัจจุบันมีหลากหลายวิธีด้วยกัน จากการศึกษาวิธีการวัดความพึงพอใจของนักวิชาการหลายท่านพบประเด็นของวิธีการวัดที่คล้ายกัน จึงพอสรุปประมวล ได้ดังนี้ กล่าวว่า มาตรวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี ได้แก่

- การใช้แบบสอบถาม โดยผู้สอบถามจะออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่างๆ เช่น การบริหาร การควบคุมงาน และเงื่อนไขต่างๆ เป็นต้น

- การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดี จึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงได้

- การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจ โดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิตติพงศ์ ณ นคร [65] ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างบทเรียนออนไลน์ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เรื่องระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ วัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างบทเรียนออนไลน์ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เรื่องระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ 2) เพื่อหาคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ 3) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๒๒ (ได้ร่วมนั้น) ภาคเรียนที่ 2/2553 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนออนไลน์ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพด้านเนื้อหาของบทเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.17) ผลการประเมิน

คุณภาพด้านเนื้อหาของบทเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$, S.D. = 0.38) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียน ($\bar{X}=6.80$, S.D. = 1.82) และค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียน ($\bar{X}=14.83$, S.D. = 0.38) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = 24.575$) และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$, S.D. = 0.43) สรุปได้ว่าบทเรียนออนไลน์ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนสูงขึ้นและมีความพึงพอใจในการใช้งานบทเรียนคอมพิวเตอร์ที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด จากงานวิจัยพบว่าการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นส่วนที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และช่วยให้เกิดการเรียนรู้สูงขึ้น และผู้เรียนมีความพึงพอใจมาก เนื่องจากผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าในการแก้ปัญหาต่างๆ ดังนั้น ผู้เรียนจะได้ข้อมูลที่ใหม่และถูกต้องอยู่เสมอ ทำให้ผู้เรียนนำไปสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้และฝึกให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองโดยมีวิธีการและกระบวนการที่ถูกต้อง

อุไรวรรณ โสภ [66] ได้ทำการวิจัย เรื่อง การสร้างบทเรียนออนไลน์แบบฝึกปฏิบัติ เรื่องการสร้างเว็บเพจโครงงานการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างและหาคุณภาพบทเรียนออนไลน์แบบฝึกปฏิบัติ เรื่องการสร้างเว็บเพจโครงงาน 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบฝึกปฏิบัติ เรื่องการสร้างเว็บเพจโครงงาน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์แบบฝึกปฏิบัติ เรื่องการสร้างเว็บเพจโครงงาน และ 4) เพื่อประเมินการเรียนตามสภาพจริงของผู้เรียนที่เรียนจากบทเรียนออนไลน์แบบฝึกปฏิบัติ เรื่องการสร้างเว็บเพจโครงงาน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย บทเรียนออนไลน์แบบฝึกปฏิบัติ เรื่องการสร้างเว็บเพจโครงงาน แบบประเมินคุณภาพ แบบทดสอบผล สัมฤทธิ์ แบบประเมินความพึงพอใจและแบบประเมินการเรียนตามสภาพจริง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนพระแสงวิทยา ปีการศึกษา 2553 จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนออนไลน์ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพด้านเนื้อหาของบทเรียนออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.25 อยู่ในระดับดีมาก ผลการประเมินคุณภาพด้านการผลิตสื่อของบทเรียนออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.23 อยู่ในระดับดีมาก 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเมื่อนำคะแนนสอบก่อนเรียนและคะแนนสอบหลังเรียนมาวิเคราะห์เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่าคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ พบว่า อยู่ในเกณฑ์ดีมาก และ 4) ผลการประเมินการเรียนตามสภาพจริงจากการเรียนบทเรียนออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 แสดงว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบฝึกปฏิบัติ เรื่องการสร้างเว็บเพจโครงงาน อยู่ในเกณฑ์ดี

จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง [67] ได้ทำการวิจัย เรื่องการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการรายวิชาระบบ e-Learning ตามแนวการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ระดับอุดมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายคือ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการรายวิชาระบบ e-Learning ตามแนวการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ระดับอุดมศึกษา 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนผ่านรูปแบบการบริหารจัดการรายวิชาระบบ e-Learning ตามแนวการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักระดับอุดมศึกษา 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อการใช้งานรูปแบบการบริหารจัดการรายวิชาระบบ e-Learning ตามแนวการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ระดับอุดมศึกษาการดำเนินการวิจัยได้พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการรายวิชาระบบ e-Learning ตามแนวการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ระดับอุดมศึกษาขึ้นโดยผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้วสร้างบทเรียนออนไลน์วิชาการออกแบบอุตสาหกรรม 6 ที่มีประสิทธิภาพและนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่นักศึกษาภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังจำนวน 75 คนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนคือ t-test dependent ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการรายวิชาระบบ e-Learning ตามแนวการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักระดับอุดมศึกษาได้ขึ้นตอนรูปแบบจำนวน 13 ขั้นตอนประกอบด้วย 1) การกำหนดเป้าหมายในการเรียนการสอน 2) การวิเคราะห์ผู้เรียน 3) การออกแบบเนื้อหาบทเรียน 4) การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก 5) การเตรียมความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน 6) การกำหนดบทบาทผู้สอน 7) การสร้างแรงจูงใจในการเรียน 8) การดำเนินการเรียนการสอน 9) กิจกรรมเสริมทักษะ 10) ควบคุมกระบวนการเรียนการสอนตามแนวการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก 11) กำหนดช่วงเวลาทดสอบ, 12) การประเมินผลการเรียน (การประเมินตามสภาพจริง) 13) ข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงซึ่งผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากและผลการหาประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์วิชาการออกแบบอุตสาหกรรม 6 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E1/E2) 91./3/90.66 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานผลของการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนจากบทเรียนออนไลน์วิชาการออกแบบอุตสาหกรรม 6 พบว่ามีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาที่เรียนผ่านบทเรียนออนไลน์วิชาการออกแบบอุตสาหกรรม 6 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการบริหารจัดการรายวิชาระบบ e-Learning ตามแนวการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักระดับอุดมศึกษาอยู่ในระดับดี

ชนิษฐา บำรุงลาน [68] ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชา คอมพิวเตอร์กราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการเรียนรู้แบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชา คอมพิวเตอร์กราฟิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) เพื่อสร้างและพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชา คอมพิวเตอร์กราฟิก 3) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชา คอมพิวเตอร์กราฟิก 4) เพื่อประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชา คอมพิวเตอร์กราฟิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 5) เพื่อ ศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้แบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชา คอมพิวเตอร์กราฟิก โดยสภาพปัญหาและความต้องการในการเรียนรู้แบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.27 ซึ่งอยู่ในระดับมาก คุณภาพของการสร้างและพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชา คอมพิวเตอร์กราฟิก ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 ซึ่งอยู่ในระดับดี จากนั้นได้นำกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชา คอมพิวเตอร์กราฟิก ที่สร้างขึ้นไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่3ปีการศึกษา 2555 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก จากการทดลองปรากฏว่าคะแนน การทดสอบหลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน ผลการประเมินกิจกรรมตามสภาพจริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.24 อยู่ในเกณฑ์ดีมากและจากการประเมินความพึงพอใจ ได้ผลระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชา คอมพิวเตอร์กราฟิก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.23 ซึ่งมีระดับความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์มาก สรุปได้ว่าผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชา คอมพิวเตอร์กราฟิก ที่สร้างขึ้น สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างดี

ทัศนิตา คุณสนอง [69] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์บนเครือข่ายสังคม เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษาซี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์บนเครือข่ายสังคม 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) ประเมินตามสภาพจริง 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่พัฒนาขึ้น ได้นำ Facebook และ Application ของ Facebook มาใช้ โดยให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ที่ได้รับผ่านกิจกรรมแต่ละสัปดาห์ ซึ่งโครงสร้างทางปัญญาของนักเรียน

ที่สร้างขึ้น โดยการตีความหมายที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ของแต่ละคนที่มีอยู่เพื่อคลี่คลายสถานการณ์ที่เป็นปัญหา เกิดการสร้างความรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างมีความหมาย ผลการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 อยู่ในระดับดีมาก ผลการประเมินคุณภาพด้านสื่อและการนำเสนอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 อยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนมีคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการประเมินการเรียนตามสภาพจริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 อยู่ในระดับดี และผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.52 อยู่ในระดับมากที่สุดดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้

ทองนาค โพธิจักร และคณะ [70] ศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนการสอนบนเว็บไซต์ตามแนวการสร้างสร้งความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการเรียนเป็นรายบุคคลกับการเรียนเป็นกลุ่มย่อย ผลการวิจัยพบว่า 1.บทเรียนบนเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ การเรียนเป็นรายบุคคลเท่ากับ 84.11/83.89 การเรียนเป็นกลุ่มย่อยเท่ากับ 87.89/88.40 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2. บทเรียนเว็บไซต์การเรียนเป็นรายบุคคลมีดัชนีประสิทธิผล 0.7662 คิดเป็นร้อยละ 76.62 และการเรียนเป็นกลุ่มย่อยมีดัชนีประสิทธิผล 0.8313 คิดเป็นร้อยละ 83.13 3.นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนบนเว็บไซต์ตามแนวการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่เรียนกลุ่มย่อยมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนนนักเรียนที่เรียนรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 4.นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนบนเว็บไซต์ทั้งสองกลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก การเรียนเป็นกลุ่มย่อยด้วยบทเรียนบนเว็บไซต์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงกว่าการเรียนเป็นรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญระดับ .01 5.นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บไซต์มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ที่เรียนเป็นรายบุคคลมีคะแนนเฉลี่ยความคงทนในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 82.11 และที่เรียนเป็นกลุ่มย่อยมีคะแนนเฉลี่ยความคงทนในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 88.17

Curtis and Lawson [71] ศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกันบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของนิสิตในระดับอุดมศึกษาว่า ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจะมีคุณภาพและประสิทธิภาพในการเรียนรู้เป็นอย่างไรซึ่งศึกษาจากกิจกรรมการเรียนโดยดูจากการปฏิบัติงานที่มอบหมายการอภิปรายการร่วมมือในการเรียนเน้นการศึกษาปฏิสัมพันธ์จากการเรียนในแบบ Asynchronous ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการวางแผนการมีส่วนร่วมและการค้นหาข้อมูลเกิดขึ้นเฉลี่ยอยู่ในระดับเดียวกัน แต่การมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมอยู่ในระดับต่ำนักเรียนสามารถใช้ e – Mail และ Bulletinboard ในการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ปรากฏว่านักเรียนชอบใช้การสนทนาแบบ Asynchronous มากกว่าแบบ Synchronous ถึงแม้ว่าจะต้องมีการตกลงนัดหมายกันในเรื่องเวลาส่วนในด้านความรู้สึกดีๆ ของนักเรียน พบว่าเป็นการลำบากใจที่จะต้องสื่อสารกับคนที่ไม่รู้จักและไม่เคยพบหน้าและมีปัญหาเรื่อง

ความล่าช้าในการสื่อสารข้อมูล แต่ทำให้เกิดความไว้วางใจกันและกันในการร่วมกันทำงานกลุ่ม อีกทั้งสามารถพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

จูเลียน และคณะ (Julian, M., Kinzie, MB., Larsen.) [72] ได้นำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาในการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาโดยนำคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหามาใช้ ดังนี้ 1. มองภาพรวมของปัญหาภายใต้หลักการที่เหมาะสมเป็นการมองให้ลึกถึงมโนทัศน์ของปัญหาภายใต้หลักการที่เหมาะสม 2. เริ่มต้นทำงานแก้ปัญหาจากสิ่งที่รู้แล้ว โดยสร้างสิ่งต่างๆ จากสิ่งที่รู้แล้ว สร้างสมมติฐานมองหาสารสนเทศเพื่อทดสอบสมมติฐานนั้น 3. พิจารณาองค์ประกอบต่างๆ พร้อมๆ กันในทันที โดยพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ที่สัมพันธ์กันในเชิงโครงสร้างเครือข่ายของความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ที่อยู่ในสถานการณ์ปัญหา 4. สร้างคำตอบชั่วคราว เริ่มสร้างคำตอบที่เป็นความคิดเบื้องต้นหลายๆ คำตอบ และปรับหรือตัดคำตอบที่ไม่ใช่ออกไปเมื่อได้ข้อมูลเพิ่มเติม 5. พิจารณาสถานการณ์ที่ตามมาที่มีศักยภาพและการสื่อความหมาย คิดอย่างทะลุปรุโปร่งถึงคำตอบและข้อชี้แนะที่ได้รับว่าจะดำเนินการอย่างไร นำมาใช้อย่างไร ผลที่ได้จะเป็นอย่างไร เลือกคำตอบที่ให้ประโยชน์มากที่สุด เสี่ยงน้อยที่สุด ประกอบในยุคของสังคมข่าวสาร จากเทคโนโลยีที่ทันสมัยและสมรรถนะสูง เครือข่ายบนเว็บที่เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการเรียนแบบร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา เกิดความมั่นใจในการเรียน การสร้างความรู้ มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาในการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษา องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการเรียนผ่านเครือข่าย คือ การมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งในการเรียนผ่านเครือข่ายจะมีการปฏิสัมพันธ์ 3 รูปแบบ คือ ปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหา ปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน และปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนด้วยกันเอง ซึ่งรูปแบบของการเรียนผ่านเครือข่ายที่น่าสนใจ คือ การมีปฏิสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายแบบผู้เรียนกับเนื้อหาที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเองและการมีปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนผ่านเครือข่ายระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนจะร่วมกันเรียนรู้ อภิปรายวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน

จากงานวิจัยที่ได้ศึกษามาจึงทำให้เห็นได้ว่า การสร้างบทเรียนออนไลน์และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และมีความน่าสนใจในการนำเสนอ สีสัน ตัวอักษร โดยมีการใช้กิจกรรม บทเรียน สื่อ หรือวิธีการเรียนที่ให้นักเรียนศึกษาและเรียนรู้ด้วยตนเอง จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น และช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้สูงขึ้น เนื่องจากนักเรียนจะต้องทำการศึกษาค้นคว้าในการแก้ปัญหามากมาย และฝึกให้นักเรียนเกิดทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองโดยมีวิธีการและกระบวนการที่ถูกต้อง